

At følge et godt Råd

- Case-undersøgelse af frivilligrådenes arbejde i fire kommuner

**AT FØLGE ET GODT RÅD
- CASE-UNDERSØGELSE AF FRIVILLIGRÅDENES ARBEJDE I FIRE KOMMUNER**

Tekst: Sanne Kok
Layout: Lis Højrup
Grafik: Dorte Andersson/Visual Angels
Tryk: Print & Grafik v. Peter Terp
Oplag: 1. oplag - 200 stk.
Udgivet: april 2009

Udgivet af:
Frivilligrådet
Nytov 19, 3. sal
1450 København K
Tlf. 33 93 52 93
www.frivilligraadet.dk
E-mail: info@frivilligraadet

Rapporten kan bestilles hos Frivilligrådet.
ISBN: 978-87-993095-0-4

OPSAMLING PÅ RAPPORTEN

Rapporten "At følge et godt råd" bygger på Frivilligrådets tidligere anbefalinger for det gode lokale samarbejde mellem frivillige sociale foreninger og kommunerne fra 2007. Anbefalingerne går på, at det gode samarbejde er hhv. formelt, reelt og gennemskueligt, og denne rapport tager udgangspunkt i en operationalisering af disse tre begreber; hvordan kan et formelt, reelt og gennemskueligt samarbejde se ud i virkelighedens kommuner?

For at undersøge dette spørgsmål, gennemførte Frivilligrådet fire fokusgruppeinterviews med de lokale frivilligråd i hhv. Næstved, Odense, Hjørring og Syddjurs. Frivilligrådernes medlemmer blev spurgt om processerne omkring formuleringen af deres lokale frivilligpolitik og oprettelsen af deres frivilligråd, de blev spurgt til det nuværende samarbejdes form og karakter herunder kompetencefordeling, roller og organisering, og endelig blev de adspurgt om deres visioner og ønsker for det videre samarbejde. I forhold til analysens udgangspunkt, de tre anbefalinger, viste der sig følgende:

- Der var ikke eksempler på, at processer, frivilligpolitikker og samarbejder var *både* formelle, reelle og gennemskuelige.
- Der var umiddelbart ingen sammenhæng mellem de tre begreber dvs. en formel proces ledte ikke nødvendigvis til en formel politik, en reel politik førte ikke automatisk til et reelt samarbejde osv.
- I forhold til processerne forekom det mindre betydende for forholdet mellem kommune og foreninger om de var formelle og hvilken rolle foreningerne havde haft i dem, hvis bare de var reelle og gennemskuelige.
- Med hensyn til frivilligpolitikkerne, var rådene alle tilfredse med deres politikker, uanset hvor korte eller omfattende de var. Rådene mente, at politikkerne opfyldte deres forskellige behov for enten at fastholde services, skabe politisk opmærksomhed eller definere rammer for at forme egne procedurer.
- Angående samarbejdet var der eksempler på, at dette kan understøttes af en klar rollefordeling og en formel proces.

Overordnet set var konklusionen, at alle tre begreber er vigtige men, at de må tilpasses de lokale ressourcer og forhold og prioriteres efter de ønsker og behov, der findes i netop den pågældende kontekst. Den måske vigtigste erfaring fra undersøgelsen var, at lokale frivilligråd er en meget fleksibel størrelse, der ikke kan sættes på formel men må sammensættes af forskellige elementer såsom organisering, medlemstyper og -antal, formaliteten i møderne mellem samarbejdsparterne, forholdet til baglandet, visioner, mål og kapacitet til at virke optimalt i den enkelte kommune.

Derudover dukkede der en række temaer op, som har vist sig at påvirke udseendet og funktionen af det lokale samarbejde: Frivilligrådernes roller (brobyggere, klageorgan, ansøgningsbehandlere, paraplyorganisation osv.); historikken bag oprettelsen af frivilligrådene og de gensidige forventninger, den har skabt til samarbejdet; integrationen af de forskellige frivilligkulturer i de sammenlagte kommuner; ildsjælene og deres ressourcer til både at engagere sig i egne foreninger og i frivilligrådene og frivilligcentrenes rolle i en trebenet organisering med hhv. frivilligrådene og kommunerne.

Frivilligrådet vil i de kommende år fortsætte arbejdet med det lokale samarbejde og vil inddrage denne undersøgelse i at involvere lokalpolitikkerne yderligere i området, øge antallet af frivilligråd og sætte fokus på det tværgående lokale samarbejde, som også inkluderer idræt, skole og det lokale erhvervsliv.

INDLEDNING – ET KVALITATIVT VIRKELIGHEDSCHECK

I februar 2007 udgav det daværende Rådet for frivilligt socialt arbejde en række anbefalinger for det gode lokale samarbejde mellem kommune og frivillige sociale foreninger¹. Anbefalingerne byggede på en rapport fra 2006², der undersøgte omfanget af formelle og uformelle samarbejdsrelationer i kommunerne og tilrådede, at det gode lokale samarbejde var: Formelt, reelt og gennemskueligt. Formelt ved at benytte instrumenter som frivilligpolitikker og frivilligråd, reelt ved at bygge på inddragelse og gennemskueligt ved at tydeliggøre rammer for, indgange til og indhold af samarbejdet. Denne rapport følger op på de tidligere ved at undersøge, hvordan anbefalingerne fungerer i praksis i fire udvalgte kommuner.

Mere præcist handler denne undersøgelse om at finde eksempler på sammenhængen mellem en formel, reel og gennemskuelig proces for formuleringen af en frivilligpolitik og oprettelsen af et frivilligråd; en formel, reel og gennemskuelig frivilligpolitik og et formelt, reelt og gennemskueligt samarbejde. Betyder en reel proces også en formel frivilligpolitik? Og er en formel frivilligpolitik en garant for et gennemskueligt samarbejde eller er det nærmere en gennemskuelig proces, der skaber et reelt samarbejde? På papiret kan man måske udlede en fornuftig sammenhæng mellem de forskellige elementer, men hvordan ser det ud i virkelighedens kommuner?

Selv om anbefalingerne er udgangspunktet for undersøgelsen, er et vigtigt formål også at afdække hvilke særlige lokale faktorer, der yderligere former samarbejdet i kommunerne. Hvordan påvirker historikken forholdet mellem foreninger

og kommune, og er et velfungerende råd båret af få ildsjæle eller af en velforankret struktur? Analysen er således en form for "virkelighedscheck", der både afprøver anbefalingernes praktiske potentiale og undersøger diversiteten af de lokale samarbejdsrelationer. Undersøgelsen er foretaget efter kommunesammenlægningen, og derfor er en vigtig kvalitet ved den også, at den præsenterer et øjebliksbillede af tiden umiddelbart efter en stor offentlig omstrukturering og dennes betydning på netop frivilligområdet. Undersøgelsen er udarbejdet er et bidrag til Frivilligrådets fortsatte arbejde med det kommunale niveau, hvor fokus de kommende år vil være på et øget og kvalitativt bedre samarbejde mellem lokale aktører.

Synsvinklen i analysen ligger hos de frivillige sociale foreninger repræsenteret ved et frivilligråd i fire udvalgte kommuner: Syddjurs, Odense, Hjørring og Næstved. Kommunerne er udvalgt ud fra kravet om, at de skulle have en frivilligpolitik og et frivilligråd og udvise en særlig styrke inden for et af de 3 områder: En god proces, frivilligpolitik eller nuværende samarbejde. I metodekapitlet (kap. 1), kan du læse mere om synsvinklen samt udvælgelsen og afviklingen af de fokusgruppeinterview, som ligger til grund for analysen.

Undersøgelsen er bygget op som en analyse på to planer: Indenfor hver kommune, hvor en evt. sammenhæng mellem proces, frivilligpolitik og samarbejde vurderes, og mellem kommunerne for at vise de forskellige kombinationer af sammenhænge. Sidstnævnte plan er udformet som fire samarbejdsvarianter, der demonstrerer en mærkbar forskellighed til trods for, at alle fire lokale

¹"Det gode lokale samarbejde – anbefalinger til et godt samarbejde mellem kommuner og frivillige sociale organisationer", Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, februar 2007. Anbefalingerne kan downloades fra Frivilligrådets hjemmeside: frivilligraadet.dk

²"Det gode lokale samarbejde med frivillige sociale organisationer – en undersøgelse af danske kommuners samarbejde med frivillige sociale organisationer", Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, december 2006. Rapporten kan downloades fra Frivilligrådets hjemmeside: frivilligraadet.dk

samarbejder indeholder de samme formaliserede elementer (frivilligpolitik, råd osv.).

Det er Frivilligrådets mål og håb, at erfaringerne fra de fire case-kommuner kan virke inspirerende og refleksionsfremmende på medlemmer af eksisterende frivilligråd, potentielle medlemmer af kommende frivilligråd, lokalpolitikere og frivilligkonsulenter og store og små foreninger. Frivilligrådet vil derfor takke frivilligkoordinatorer, frivilligråd, formænd og interviewpersoner i Syddjurs, Odense, Næstved og Hjørring for deres imødekommenhed, hjælpsomhed og vilje til at bruge tid og energi på at videndele, reflektere og kommentere på nærværende undersøgelse.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kapitel 1 Undersøgelingsbaggrund og –metoder	6
1.1 Formel, reel og gennemskuelig – hvad betyder det?	6
1.2 Udvælgelsen af case-kommunerne	7
1.3 Frivilligperspektivet og fokusgruppeinterview	8
1.3.1 Hvem taler?	8
1.3.2 Hvorfor fokusgruppeinterview?	9
1.3.3 Kommuneanalysens opbygning	10
Kapitel 2 Syddjurs	13
2.1 Processen med at oprette råd og formulere frivilligpolitik i Syddjurs	13
2.2 Frivilligpolitikken i Syddjurs	14
2.3 Samarbejdet i Syddjurs	15
2.4 Sammenhængen mellem proces, frivilligpolitik og samarbejde i Syddjurs	17
Kapitel 3 Odense	21
3.1 Processen med at oprette råd og formulere frivilligpolitik i Odense	21
3.2 Odenses frivilligpolitik	23
3.3 Samarbejdet i Odense	24
3.4 Sammenhængen mellem proces, frivilligpolitik og samarbejde i Odense	26
Kapitel 4 Næstved	29
4.1 Processen med at oprette råd og formulere frivilligpolitik i Næstved	29
4.2 Frivilligpolitikken i Næstved	30
4.3 Samarbejdet i Næstved	31
4.4 Sammenhængen mellem proces, frivilligpolitik og samarbejde i Næstved	34
Kapitel 5 Hjørring	37
5.1 Processen med at oprette råd og formulere frivilligpolitik i Hjørring	37
5.2 Frivilligpolitikken i Hjørring	38
5.3 Samarbejdet i Hjørring	39
5.4 Sammenhængen mellem proces, frivilligpolitik og samarbejde i Hjørring	42
Kapitel 6 Hvad kan der siges om formelle, reelle og gennemskuelige – og meget lokale elementer?	44
6.1 Formel, reel og gennemskuelig	44
6.2 Frivilligrådernes roller	45
6.3 Historik og kommunesammenlægninger	46
6.4 Ildsjæle og frivilligcentre	48
6.5 Gode råd fra gode Råd	49
6.5.1 Fra Syddjurs	49
6.5.2 Fra Odense	50
6.5.3 Fra Næstved	50
6.5.4 Fra Hjørring	50
Kapitel 7 Fire varianter af det lokale samarbejde	51
7.1 De kontante – Syddjurs	52
7.2 De inddragelsesorienterede – Odense	53
7.3 De systemintegrerende – Næstved	54
7.4 De autonome – Hjørring	55
7.5 Videre med varianterne	56

Figurer

Fig. 1 Undersøgelseskategorierne	7
Fig. 2 Sammenlignende faktaboks.....	8
Fig. 3 Niveauer for det beskrevne samarbejde i frivilligpolitikkerne.....	10
Fig. 4 Symbolforklaring i citaterne	10
Fig. 5 Konklusion på Syddjurs Kommune.....	17
Fig. 6 Konklusion på Odense Kommune.....	26
Fig. 7 Konklusion på Næstved Kommune.....	34
Fig. 8 Konklusion på Hjørring Kommune	42

Bilag

Bilag 1 Interviewguide	57
Bilag 2 Syddjurs frivilligpolitik	59
Bilag 3 Odense frivilligpolitik	61
Bilag 4 Næstved frivilligpolitik	64
Bilag 5 Hjørring frivilligpolitik.....	66

KAPITEL 1 UNDERSØGELSESBAGGRUND OG –METODER

OPSAMLING PÅ KAPITEL 1

I kapitel 1 forsøges de tre anbefalinger, formel, reel og gennemskueligt oversat til mere håndterbare beskrivelser, der i kombination med de tre undersøgelseselementer, proces, frivilligpolitik og samarbejde udgør rapportens undersøgelseskategorier. Det er på baggrund af disse kategorier, at den semistrukturerede interviewguide, materialet i undersøgelsen bygger på, er blevet udarbejdet. Undersøgelsen anlægger et frivilligperspektiv, og derfor er det også i første omgang frivilligrådernes medlemmer, som har deltaget i fokusgruppeinterviewene. I tre ud af fire interviews var der dog en kommunal kontaktperson til stede i sin egenskab af sekretær for det lokale frivilligråd.

Med udgangspunkt i Frivilligrådets egne tre anbefalinger fra 2007, søgte vi til denne undersøgelse tre case-kommuner med hver sin styrke: En formel, reel og gennemskuelig proces, en ligeså frivilligpolitik eller samarbejde. Med udgangspunkt i dette stærke element ville vi med undersøgelsen vurdere, om der var en forbindelse til de to resterende elementer i samarbejdet. For at undersøge denne sammenhæng, havde vi brug for at folde de tre anbefalinger ud og gøre dem mere praktisk anvendelige.

1.1 FORMEL, REEL OG GENNEMSKUELIG – HVAD BETYDER DET?

Nedenfor er sammenhængen mellem de tre anbefalinger og de tre elementer i samarbejdet forsøgt uddybet. Skemaet har dels dannet baggrund for de spørgsmål, der blev stillet i fokusgruppeinterviewene, og dels udgjort grundlaget for analyserne af de enkelte kommuner. Det er vigtigt at pointere, at der er tale om en fortolkning af begreberne i denne specifikke undersøgelseskontekst. Det vil sige, at ordet 'reel' som eksempel ikke bruges i en generel betydning eller, at man her forsøger at vurdere en kommunes eller et råds egentlige hensigter og engagement i samarbejdet. I stedet refererer 'reel' udelukkende til de nedenfor beskrevne standarder for kategorien, der handler om gensidighed, konkretisering og handling.

FIG. 1 UNDERSØGELSESKATEGORIERNE

Anbefalinger	Formel	Reel	Gennemskuelig
Elementer			
Proces	Processen er gensidig anerkendt, nedskrevet og offentliggjort og resultater i en frivilligpolitik og et råd, der ligeledes fungerer på en skriftlig og anerkendt baggrund.	Samarbejdspartnerne (kommune og frivillige) er indgået i processen på egne præmisser. Det inkluderer også muligheden for, at de frivillige f.eks. har besluttet kun at indgå som høringsparter.	Undervejs i processen er det klart hvem, der har hvilke ansvar og står for hvilke opgaver, samt hvordan processen skal forløbe og hvilke produkter, den skal ende ud i.
Frivilligpolitik	Samarbejdets indhold og strukturer er velbeskrevne således, at meget lidt overlades til uformelle procedurer.	Formål og visioner er formuleret som handlingsplaner og konkrete aktiviteter, og kommunen viser vilje til at inddrage de frivillige på området, herunder via tildeling af kompetencer og rettigheder.	Ansvar, opgaver og initiativer i samarbejdet er fordelt og beskrevne.
Samarbejde	Samarbejdet har et vedtaget og beskrevet formål – som kan revideres eller videreudvikles	Beskrevne aktiviteter foregår eller er planlagt, og begge parter opsøger samarbejdet gennem henvendelser, forslag om fælles aktiviteter, opfyldelse af egne forpligtelser osv.	Det er ingen tvivl om rollerne i det daglige og praktiske samarbejde, ligesom opgaver og initiativer er tydeligt forankrede.

1.2 UDVÆLGELSEN AF CASE-KOMMUNERNE

På baggrund af en konsultation med foreningen Frivilligcentre og Selvhjælp, der har et godt overblik over de lokale samarbejder, udvalgte i udgangspunktet 10 potentielle case-kommuner. Efter en snak med frivilligkonsulenten i de 10 kommuner om det overordnede samarbejde blev tre kommuner valgt ud: Næstved, Odense og Hjørring. Syddjurs kom til, da aftalen med Hjørring i første omgang trak ud. I udvælgelsen af kommunerne blev en geografisk spredning ligeledes vægtet. Udover, at der i case-kommunerne skulle eksistere en frivilligpolitik og være oprettet et samarbejdsorgan, hvor de frivillige sociale foreninger var repræsenteret, blev kommunerne udvalgt på flg. grundlag:

Næstved: Har nogle spændende og meget gamle samarbejds traditioner og nogle ambitiøse forventninger til det nuværende *samarbejde*, der vægter meget tætte, direkte og tema-baserede relationer mellem kommune og frivilligrådet.

Hjørring: Har sin styrke i *processen*, hvor de kommunalt ansatte tog initiativet og i samspil med de frivillige foreninger fik gennemført en inkluderende, demokratisk proces med en klar strategi og et tydeligt mål.

Odense: Har sin styrke i en *frivilligpolitik*, der har klare tildelingskriterier og gør en del ud af omsætningen af frivilligpolitikken. Derudover nævnes det, hvor samarbejdet er forankret, ligesom der er tænkt fremad og konkret mod f.eks. partnerskabsaftaler.

Syddjurs: Står ligeledes stærkt i *samarbejdet*, fordi rollerne mellem kommune og frivilligråd er meget klart defineret, og fordi disse i praksis respekteres og fungerer.

Når man læser ovenstående kriterier er det tydeligt, at det har været svært at finde lokale sam-

arbejder, hvor alle tre anbefalinger var opfyldt, dvs. hvor en proces som eksempel både har været formel, reel og gennemskuelig. Det har derfor været et sammenlignende helhedsindtryk, som har dannet grundlag for udvælgelsen. Derudover adskiller kommunerne sig på en række væsentlige områder:

FIG. 2 SAMMENLIGNENDE FAKTABOKS

Kommune	Hjørring	Odense	Syddjurs	Næstved
Indbygger ifølge kommunernes hjemmesider	67.124	186.932	40.196	80.984
§ 18 udbetalinger i 2007 ifølge Ankestyrelsen	Bloktilskud: 1.884.000 Udbetalt: 910.000	Bloktilskud: 5.340.000 Udbetalt: 5.127.000	Bloktilskud: 852.000 Udbetalt: 538.000	Bloktilskud: 1.704.000 Udbetalt: 1.809.000
Sammenlægning	Hjørring, Hirtshals, Vrå- Løkken og Sindal	Ikke sammenlagt	Rønne, Midtdjurs, Rosenholm og Ebeltoft	Fladså, Næstved, Fuglebjerg, Holmegård og Suså

Som det ses af fig. 2, er kommunerne meget forskellige i tal og fakta. Størrelsen af kommunerne spiller selvfølgelig ind på antallet og størrelsen af foreningerne, men det er ikke altid en faktor i formaliseringen eller realiseringen af samarbejdet. § 18 udbetalingerne refererer til Serviceloven, som forpligter kommunerne på et samarbejde med de frivillige sociale foreninger. Samarbejdet dækker over mange forskellige typer samspil men inkluderer også fordelingen af økonomiske midler rettet mod frivilligverden, som kommunerne modtager via bloktilskuddet. Kommunerne bestemmer dog selv i hvor høj grad de vil bruge alle pengene eller bruge flere midler på dette område, hvilket, som det ses, ofte betyder en forskel i det modtagne bloktilskud og de udbetalte midler. I denne analyse ligger fokus på det brede samarbejde under § 18, men tallene i fig. 2 bidrager til at give et samlet billede af prioriteringen af frivilligområdet fra kommunens side, ligesom de forklarer nogle af de problematikker, som rådene tager op under interviewene. I hovedparten af de fire kommuner er samarbejdet på frivilligområdet endnu i sin vorden, det skyldes bl.a. kommunesammenlægningen i perioden 2005-2007, som har krævet tid og energi til at opbygge nye strukturer. I forhold til undersøgelsen betyder det bl.a., at der

ofte kun har været afviklet få konkrete aktiviteter i kommunen, hvilket gør det sværere at vurdere det reelle element i analysen.

1.3 FRIVILLIGPERSPEKTIVET OG FOKUSGRUPPE-INTERVIEW

Undersøgelsen 'At følge et godt Råd' er baseret på cases. Det betyder, at analysens konklusioner hverken er udtryk for generelle eller generaliserbare tendenser, men udelukkende viser eksempler på mangfoldigheden inden for frivilligt socialt arbejde. Når undersøgelsen alligevel præsenteres i fire varianter til sidst i rapporten, som kan virke mere generaliserende, er det fordi undersøgelsesmateriale har vist nogle klare billeder på "typer" af samarbejde. Varianterne har den fordel, at de tydeliggør problematikker, valg og fordele, hvilket kan gøre det lettere for læserne at genkende eller relatere til egne oplevelser og herfra få mulighed for selvrefleksion og stillingtagen. Varianterne gør forhåbentlig rapporten mere redskabsagtig og brugbar.

1.3.1 Hvem taler?

Mens Frivilligrådets (dengang Rådet for frivilligt socialt arbejde) tidligere kommuneundersøgelser

har haft fokus på en kvantitativ tilgang og kommunens rolle som den styrende part i samarbejdet, er denne undersøgelse kvalitativ og sigter mod at fremstille foreningernes holdninger. I praksis er det kommunale perspektiv dog også inkluderet i undersøgelsen, idet der i tre ud af fire tilfælde har været kommunalt ansatte tilstede under interviewene. Som udtryk for foreningernes perspektiv har vi interviewet frivilligråd/samarbejdsorganer, der har været eller er involveret i det direkte samarbejde med kommunerne.

Det er dog indtrykket, at man om nogle år, hvor det nye samarbejde efter kommunesammenlægningen er blevet mere grundfæstet, med fordel kunne udvide undersøgerne til også at omfatte samarbejdets rækkevidde og betydning blandt i de lokale foreninger i kommunen. Frivilligrådene går under forskellige betegnelser i de respektive kommuner. Disse benyttes, når der i undersøgelsen refereres direkte til den lokale kontekst. Omvendt vil ordet 'frivilligråd' blive anvendt som den generelle term for det lokale samarbejdsorgan.

1.3.2 Hvorfor fokusgruppeinterview?

Beslutningen om at interviewe frivilligrådene i grupper faldt naturligt, fordi det også er sådan, rådene opererer i samarbejdet. Derudover har fokusgruppeinterview en fordel, når det handler om processer, der ligger tilbage i tiden, fordi deltagerne kan hjælpe hinanden med at huske detaljerne. I interviewsituation viste det sig derudover, at deltagerne formåede at nuancere hinandens perspektiver og bidrage med mange praktiske eksempler. I flere tilfælde bidrog interviewformen også til en geografisk differentiering, idet repræsentanter fra de sammenlagte kommuner kunne referere til tidligere lokale organiseringer og de problematikker, der var opstået ved sammenlægningen til et nyt fælles råd.

Interviewgrupperne varierede meget i størrelsen fra 3 personer i Odense, 4 i Næstved, 6 i Syddjurs og til 8 i Hjørring. Dette gav naturligvis meget forskellige interview. De mindre grupper gav mulighed for at forfølge emner, mens emnerne oftere skiftede i de større grupper og bød på flere perspektiver. Deltagerne var i Odenses tilfælde udelukkende fra det nuværende frivilligråd, hvor to af deltagerne dog også havde været med "fra starten". I Næstved var der to repræsentanter fra det

nuværende frivilligråd, en frivilligkonsulent og en repræsentant fra frivilligcentret, der udgør sekretærfunktionen, tilstede. I Syddjurs var hele det nuværende råd samt to fritidskonsulenter, der hhv. har været og er sekretær for rådet med. I Hjørring var der repræsentanter fra de gamle råd, det nye fællesråd og to personer fra frivilligcentret med.

Kontaktpersonerne i kommunen valgte selv de relevante personer til interviewet, idet undersøgelsen både baserede sig på aktuel og historisk information. I flere tilfælde har det betydet, at frivilligcentret eller frivilligkoordinatoren har deltaget, fordi hun eller han har været en gennemgående person i samarbejdet eller har haft styr på fakta omkring formelle vedtagelser og beslutninger.

Man kan på denne baggrund overveje to vigtige faktorer, dels om udtalelserne er sammenlignelige, når der eksisterer så store forskelle på de tilstedeværendes antal og roller, og dels om kommuneperspektivet er blevet for fremtrædende. I det første tilfælde, er det klart, at der må tages et forbehold, når man sammenligner kommunerne, de giver ikke de fulde/endelige billeder af rådernes holdninger. Omvendt har fokus for undersøgelsen været at præsentere forskellige overordnede eksempler på samarbejder og ikke sammenligne konkrete detaljer på tværs af - men udelukkende indenfor - kommunerne. I forhold til det kommunale perspektiv, var det ikke indtrykket, at de ansatte dominerede interviewene eller forsøgte at forsvare et særligt kommunalt perspektiv. Det er dog klart, at visse af udtalelserne har haft udgangspunkt i kommunen, hvorfor frivilligperspektivet ikke står alene i citaterne og i analysen.

Interviewene foregik på baggrund af en interviewguide med åbne spørgsmål (hvor der ikke kan svares ja eller nej) [se bilag 1] men i praksis var det deltagerne, der bestemte retningen for interviewet. Interviewguiden sikrede dog, at alle tre elementer: proces, frivilligpolitik og nuværende samarbejde blev behandlet i interviewet. Efterfølgende har alle interviewpersonerne fået mulighed for at kommentere på den endelige tekst inden, den er blevet trykt således, at evt. misforståelser er blevet korrigeret.

1.3.3 Kommuneanalysens opbygning

I de næste fire kapitler gennemgås hver kommune i forhold til elementerne: Proces, frivilligpolitik og samarbejde. Hvert kapitel starter med en historisk oversigt, og derefter følger en gennemgang af de tre elementer, der afsluttes med en opsamlende analyse efter de tre anbefalingskategorier: Formel, reel og gennemskuelig. Derudover vurderes frivil-

ligpolitikken i forhold til en analysemodel opstillet af Center for frivilligt socialt arbejde. Modellen består af fire niveauer, der viser, hvordan samarbejdet mellem kommune og frivillige foreninger er beskrevet i frivilligpolitikkerne og giver et uddybet billede af samarbejdets formalisering (se fig. 3 nedenfor).

FIG. 3 NIVEAUER FOR DET BESKREVNE SAMARBEJDE I FRIVILLIGPOLITIKKERNE

- 1) Samarbejdet er ikke beskrevet
- 2) Samarbejdet er beskrevet på symbolsk niveau (et ønske eller en vision for et samarbejde uden konkret beskrivelse)
- 3) Samarbejdet er beskrevet på metodisk niveau (beskriver hvordan man forestiller sig samarbejdet kunne organiseres f.eks. med partnerskaber eller udvalgte området for en indsats)
- 4) Samarbejdet er beskrevet på konkret niveau (konkrete institutioner foreslås, grænseflader mellem kommunale og frivilligtilbud beskrives herunder forskellen på det professionelle og engagementsdrevne)

Center for frivilligt socialt arbejde slår fast i deres egen undersøgelse fra 2008³, at 3,2 % af de eksisterende frivilligpolitikker slet ikke nævner samarbejdet, 51,6 % beskriver det symbolsk, 40,3 % beskriver det metodisk og 4,9 % beskriver det konkret. Grunden til, at vi her har medtaget denne ekstra analysemodel er, at den kan pege hen imod en evt. sammenhæng med det efterfølgende samarbejde.

De følgende kapitler er baseret på den skriftlige information, der er tilgængelig om det lokale samarbejde, men mest af alt baserer de sig på de fire fokusgruppeinterview, hvorfor store dele af teksten er citeret.

FIG. 4 SYMBOLFORKLARING I CITATERNE

- I angiver intervieweren
R står for rådsmedlem (her skelnes mellem de forskellige ved numre R1, R2 osv.)
F angiver frivilligkoordinatoren eller den person, som varetager sekretærfunktionen i rådet (her skelnes mellem de forskellige ved numre F1, F2 osv.)
[...] er indsat der, hvor længere passager af interviewet er udeladt.

³ "Frivillig", nr. 90, 16. årgang, oktober 2008. Udgivet af Center for Frivilligt Socialt Arbejde

A stylized map of the Syddjurs region in Denmark. The land is colored in shades of green and yellow, while the water is light blue. A large, irregularly shaped area in the center is highlighted in a darker blue with a dark blue outline, representing the Syddjurs municipality. The word "Syddjurs" is written in a bold, dark blue font across the top of this highlighted area. The map shows a coastline with several inlets and a small island to the south.

Syddjurs

KAPITEL 2 SYDDJURS

OPSAMLING PÅ KAPITEL 2

Syddjurs Frivillighedsråds primære rolle er at fordele § 18 midlerne. Rådet tager sig af behandlingen og indstillingen af ansøgningerne og forventer til gengæld, at kommunen anerkender deres viden og arbejde ved at følge indstillingerne. Rådets kompetence er dog uformel. Rådet bruger ikke frivilligpolitikken direkte til noget og har ønsket, at den blev kort og ubureaukratisk. Rådet arbejder i stedet på basis af praksis-erfaringer og aktuelle behov. Det, der overordnet karakteriserer samarbejdet mellem Syddjurs kommune og Syddjurs Frivillighedsråd er en høj grad af praktisk og uformel men meget klar og set fra Frivillighedsrådets side tilfredsstillende kompetencedeling. Samarbejdet synes at glide problemfrit og men man kan overveje, om den manglende formalisering med tiden kan komme til at koste Rådet indflydelse. Uden nedskrevne aftaler for området, ligger det i princippet åbent for forhandlinger.

I Syddjurs i Midtjylland hedder samarbejdsorganet Frivillighedsrådet. Rådet blev valgt d. 30/1 2007 og består af syv personer og to suppleanter fra den frivillige verden. Der er hverken politikere eller embedsmænd i Rådet, men det modtager sekretariatsbistand fra kommunens fritidskonsulent. Kommunens frivilligpolitik blev vedtaget i midten af 2007.

2.1 PROCESSEN MED AT OPRETTE RÅD OG FORMULERE FRIVILLIGPOLITIK I SYDDJURS

Initiativet til at oprette et samarbejdsorgan og skrive en politik for det frivillige sociale arbejde kom fra kommunalt hold. I forbindelse med kommunesammenlægningen blev en række embedsmandsgrupper nedsat inden for forskellige fagområder med det formål at undersøge, hvordan man praktisk kunne integrere de fire kommuner: Midtdjurs, Ebeltoft, Rønne og Rosenholm.

25. oktober 2006 indrykkede de fire kommuner i fællesskab en annonce i den lokale avis, hvor de indkaldte lokale frivillige foreninger til møde på Rønne højskole. 65 personer mødte op og lyttede til oplæg fra foreningen Frivilligcentre og Selvhjælp og fra formanden for det kommende byråds Plan, udvikling- og kulturudvalg (PUK). På

mødet blev emner som uddeling af de daværende § 115 midler (nu § 18), forventningsafstemning mellem kommune og foreninger og oprettelse af et fælles frivilligt samarbejdsorgan taget op.

Mødet resulterede i, at der blev nedsat en arbejdsgruppe på 9 personer, 8 fra lokale foreninger fordelt mellem de daværende kommuner samt 1 administrativ medarbejder fra kommunen. Opdraget for gruppen blev at udarbejde en handlingsplan for samarbejdet mellem kommune og foreninger til PUK-udvalget, deadline var ultimo marts 2007.

Blandt de fire kommuner, der skulle sammenlægges, havde Rosenholm og Midtdjurs allerede eksisterende frivillighedsråd, bestående af borgere (mest aktive ældre), der rådgav den kommunale forvaltning om fordelingen af § 115 midlerne. I de to andre kommuner, Ebeltoft og Rønne, havde administrationen løst denne opgave alene. Arbejdsgruppen ønskede at bruge erfaringerne fra Midtdjurs og Rosenholm og foreslog derfor, at den nye Syddjurs Kommune oprettede et frivillighedsråd. Rådet skulle bestå af syv repræsentanter fra de lokale foreninger, mens en administrativ medarbejder fra kommunen skulle varetage sekretærfunktionen samt agere bindeled til kommunen. Medarbejderen var i dette tilfælde en landdistriktskoordinator, der sideløbende med sine faste

opgaver også skulle varetage administrationen af § 18 midlerne og foretage opsøgende og formidlende arbejde. Endelig ønskede arbejdsgruppen at undersøge mulighederne for at oprette et frivillighedscenter.

Fra kommunens side udarbejdede man samtidig et statusnotat på det frivillige arbejde, der bl.a. indeholdt en fordeling af arbejdsopgaver mellem kommunen og de frivillige foreninger, nøgletal for bloktilskuddet, retningslinjer for uddeling af de daværende § 115 midler herunder ansøgningsfrister og behandling samt en beskrivelse af kompetencer, organisering og procedurer i et evt. kommende frivillighedsråd. 30. januar, 2007 blev der afholdt et stormøde med Netværket. "Netværket" betegner de foreninger, som kommunen dengang (og stadig i dag) kendte fra § 115 ansøgningerne. Ca. 200 personer mødte op, og et Frivillighedsråd blev valgt. PUK-udvalget godkendte ved deres møde i marts samme år både Frivillighedsrådet og forretningsordenen.

I dag har Syddjurs Kommune et Frivillighedsråd, der bruger Netværket som en uofficiel valg- og baggrundsgruppe. Det tilstræbes, at de foreningsrepræsentanter, der vælges til Rådet dækker følgende tre hovedkategorier: Ældre, Børn og unge og Andre (humanitære, sygdom, handicap, flygtninge osv.). Netværket mødes en gang om året og vælger et nyt råd, hhv. 3 og 4 personer pr. år, der virker over en toårig periode og med mulighed for genvalg.

Et af de første punkter, det nye råd skulle tage stilling til, var frivilligpolitikken. Efter et dialogmøde med PUK-udvalget blev det besluttet, at Frivillighedsrådet skulle formulere et udkast til frivilligpolitikken. Hvad man ikke havde overvejet var dog, at kommunesammenlægningen også betød sammenlægningen af to stærke men meget forskellige rådkulturer. I Rosenholm var kulturen uformel og med store beføjelser til det lokale råd, mens Middjurs havde en mere formel kultur med mindre selvstændighed i rådets arbejde. Måske som følge heraf var det nye samlede Frivillighedsråd delt mellem de to holdninger, at frivilligpolitikken skulle være en længere, bindende og uddybet tekst eller, at frivilligpolitikken burde være et kort, symbolsk dokument. Sidstnævnte gruppering var ikke primært interesseret i en frivilligpo-

litik, der skulle virke som bindende retningslinjer omkring samarbejdet men vægtede at skabe en konkret organisering af samarbejdet. Efter nogen uoverensstemmelse blev resultatet i sidste ende, at administration og frivillige først udformede strukturerne (beskrevet i 'Retningslinjer for samarbejdet') for samarbejdet, hvorefter frivilligpolitikken blev nedskrevet som en kort og mindst mulig bureaukratisk eller bindende tekst.

I.: Var det mere en måde at starte det i gang på, altså så sætter vi os ned og formulerer en politik?

R1: Vi mente, at vi først og fremmest skulle udføre den konkrete opgave at fordele nogle penge.

I.: Men I lavede dog en politik?

R1: Vi lavede en politik, men du kan så se hvad der står, der står ikke ret meget i den."

2.2 FRIVILLIGPOLITIKKEN I SYDDJURS

Frivilligpolitikken i Syddjurs er inspireret af andre kommunale politikker, men er i høj grad også tilpasset det nuværende Frivillighedsråds ønsker:

"R2:[...] da vi startede, så vi på hvordan det så ud i de andre kommuner, og vi fandt jo nogle på hjemmesiderne. Hvad havde de af oplysninger, hvordan fungerer det, hvad havde de beskrevet? Og på den måde kan man godt sige, at der blev vi sådan ligesom ført til..."

F1: Vi plukkede nogle overskrifter fra de andre kommuner.

R1: Specielt var der Vejle Kommune, som havde lavet en kolossalt fin og forkromet sag, og de brugte rigtig mange ord.

R2: Den var svær at læse.

[...]

R1: Og så gik jeg ind og sagde, behøver vi egentlig alle de ord. Og så blev det efterhånden skåret ned til noget...

R2: Til noget der kan læses...man kan holde ud at

læse, ikke bare noget hvor man lige ser overskrifterne”

Frivilligpolitikken kan revideres igen i 2009. Selve frivilligpolitikken fylder halvanden side og fastlægger den lovmæssige baggrund for samarbejdet, samt definerer hvad frivilligt socialt arbejde er. Kommunen fastslår i overordnede vendinger sin støtte til frivilligområdet, ligesom det slås fast, at de frivillige ikke kan pålægges opgaver af kommunen. De overordnede mål er at skabe bedre vilkår for det frivillige sociale arbejde, sikre en god dialog og skabe respekt mellem professionelles faglighed og frivilliges personlige engagement. Slutteligt behandles rammerne for tildeling af § 18 midlerne herunder, at det tilstræbes som minimum at udbetale § 18 midlerne samt, at evt. overskydende beløb overføres til det følgende år (se hele frivilligpolitikken i bilag 2).

I det daglige har politikken dog ikke haft den store betydning for Frivilligrådets arbejde, her handler det om andre ting:

”R1: Vi ville ikke have noget alt for formaliseret, ingen egentlige vedtægter, og så kaldte vi det for ’Retningslinjer for samarbejdet’ med kommunen. Og det andet det, var så frivillighedspolitikken, og der står ikke ret meget andet end, jeg kan ikke en gang huske det.

R3: Når det er i dagligdagen, så er det ikke relevant.

R1: Den vigtigste opgave var at fordele de penge, som kom via bloktilskuddet til kommunen. Vi har hele tiden været klar over, at det var kerneopgaven for det nye Frivillighedsråd og, at det drejer sig om at fordele de penge og få fundet ud af, hvordan det kan foregå på en ordentlig måde⁴.”

Fritidskonsulenten vurderer i dag, at hvis ikke man havde fået en frivilligpolitik dengang, så ville kommunen have forlangt det i dag, hvor der er politisk opmærksomhed på at få udviklet politikker på langt de fleste områder.

2.3 SAMARBEJDET I SYDDJURS

Medlemmerne af Frivillighedsrådet i Syddjurs er klare omkring deres formål: At fordele § 18 midlerne og helst også skaffe flere penge til området. Rådet har den reelle men ikke den formelle kompetence til at behandle og indstille de indkomne ansøgninger til PUK-udvalget inden for den økonomiske ramme, som byrådet har udstukket. Kompetencen står med andre ord ikke beskrevet nogen steder. Til gengæld er der en forventning fra Frivillighedsrådets side om, at politikerne følger Rådets indstillinger. I et enkelt tilfælde ville et medlem af PUK-udvalget ændre en indstilling, hvilket fik Rådet til at reagere:

”R1: Det tror jeg, vi har sagt til politikerne mere eller mindre tydeligt, at hvis de begynder at pære rundt i det, så kan de godt glemme alt om, at vi påtager os det arbejde. Der er vi klare i mælet og har sagt, hvorfor skal vi sidde og lave indstillinger, hvis de bare blæser på dem.”

Ved at holde fokus på § 18 midlerne har Frivillighedsrådet desuden opnået at få skilt en række aktiviteter og ansøgere fra således, at målgruppen for puljen nu står skarpere og målrettet tilfalder de frivillige sociale foreninger og grupper. De ansøgninger, der hører ind under § 79 midlerne overføres nu til anden sagsbehandling og ældre-kørslen, der før blev finansieret af § 18 midlerne, har nu fået sin egen pulje:

”R1: Vi skal huske, at ansøgningsmængden er ca. tre gange så stor, som det vi har haft mulighed for at bevilge. Så vi har hver gang måttet skære ned og ned på de ansøgte beløb, og samtidig har vi prøvet at skille nogle af de ting ud, som er perifere i forhold til det frivillige sociale arbejde for eksempel, hvor det i virkeligheden er sundhedsfremme, så må det ligge under sundhedsfremmebudgettet, ikke under os. Det kan ikke nytte noget, at Frivillighedsrådet er en skraldebøtte, hvor man lægger alle mulige ansøgninger ind, og det er sådan et eksempel på, at det er lykkedes med de der transportpenge.”

Kriterierne for uddeling af § 18 i Syddjurs er først

⁴ Det skal her bemærkes, at Frivillighedsrådet er bekendt med og følger kompetencefordelingen i lovgivning, hvor frivilligrådene kan inddrages i indstillingen af ansøgningerne til § 18 midlerne, mens det er byrådet, der foretager den endelige beslutning om fordelingen af midlerne.

og fremmest, at aktiviteterne skal være lokalt forankrede og falde ind under definitionen for frivilligt socialt arbejde. Rådet gør et stort arbejde ud af indstillingerne, og formand og næstformand tager ud og besøger projekter og foreninger.

Selv om rådsmedlemmerne er enige om, at den økonomiske opgave er deres primære, mener fritidskonsulenten, at de ofte har diskuteret andre aktiviteter. Ligeledes har Rådet givet udtryk for, at de ikke alene vil være et ekspeditionskontor for § 18 midlerne. Konsulenten forudser, at en form for aftalestyring på frivilligområdet mellem politikere og råd kan komme på tale i nærmeste fremtid, fordi det er sket på andre områder. Selv anser hun dette for at være en positiv udvikling, fordi det kræver en pro-aktiv dialog med politikerne, som man ellers overvejende mødes med i klage-situationer. Omvendt overvejer fritidskonsulenten, om en aftale kan skade det direkte demokrati, som udfolder sig, når det er Netværket, der ved de årlige og velbesøgte møder bestemmer hvilke opgaver, Rådet skal arbejde med det kommende år.

I 2008 havde Frivillighedsrådet ud over § 18 midlerne også en udviklingspulje på 100.000 kr. Baggrunden for puljens oprettelse var, at kommunen pga. personalesygdom ikke fik søgt satspuljemidler til et frivilligcenter i tide i 2008. Udviklingspuljen kan altså ses som en form for compensation. Frivillighedsrådet havde frie hænder i forhold til at disponere over udviklingspuljen og valgte i 2008 at bruge den på flg. aktiviteter:

- 1) En inspirationskonference i efteråret med oplæg fra Lone Kühlmann, Kjeld Holm, og Pia Friis Laneth.
- 2) Udarbejdelse af en social vejviser, som de frivillige udelukkende skal stå for.
- 3) Etablering af en pulje for nye, "skæve" initiativer. Da disse kræver flere penge til opstart, kan de ofte ikke tilgodeses under § 18 midlerne, og derfor er der brug for en tillægspulje.

Frivillighedsrådet havde i 2007 et regnskabsmæssigt overskud af ikke-forbrugte midler på knap 50.000 kr. PUK-udvalget og Økonomiudvalget besluttede i december 2007, at der skulle være adgang til at overføre dette beløb til 2008, og den administrative ledelse bekræftede dette i april 2008. Men i september 2008 besluttede byråds-

politikkerne alligevel at indefryse pengene – som det også blev besluttet for mange andre områder. Frivillighedsrådets formand har opfattet forløbet omkring de ikke-forbrugte midler som et tillidsbrud og har efterfølgende valgt at trække sig fra posten.

Udover det økonomiske arbejde, har Rådet forbedret ansøgningskemaet for § 18 puljen og udarbejdet en guide for ansøgningerne. Rådet mødes en gang om året med direktøren for PUK-administrationen, og med mellemrum indkaldes Rådet også til møder med PUK-udvalget til gensidig information. Derudover samarbejder Frivillighedsrådet med Ældrerådet og AOF om at fejre FN's ældredag. Internt beskriver Rådet sig som velfungerende, selv om det har taget tid at integrere de forskellige foreningskulturer. Fritidskonsulenten siger om samarbejdet:

"F1: I har aldrig gjort, hvad vi har bedt jer om, og det er sagt med et smil på læben, for det er fantastisk at have sådan et Frivillighedsråd. De er foregangsmænd på frivillighedsområdet, og de tager denne her opgave utroligt alvorligt og seriøst. Det er der i virkeligheden også lagt op til fra politisk side, at det er det man gerne vil."

2.4 SAMMENHÆNGEN MELLEM PROCES, FRIVILLIGPOLITIK OG SAMARBEJDE I SYDDJURS

FIG. 5 KONKLUSION PÅ SYDDJURS KOMMUNE

Anbefalinger	Formel	Reel	Gennemskuelig
Elementer			
Proces	Processen blev nedskrevet i en handlingsplan, og det indledende møde blev offentligt annonceret. Der var ingen tvivl om prioriteringen mellem råd og frivilligpolitik, ligesom begge institutioner blev det egentlige udkomme. Processen fremstår altså som FORMEL .	Der var enighed fra politisk hold og fra foreningernes side om opgavefordelingen i selve processen, som derfor forekommer at være REEL i forhold til undersøgelseskategorien.	Selv om rollefordelingen i udgangspunktet var klar, opstod der uoverensstemmelser i den praktiske proces pga. forskellige holdninger til formaliseringsformen. Processen virker således DELVIS GENNEMSKUELIG .
Frivilligpolitik	Frivilligpolitikken omtaler ikke indholdet af samarbejdet. Der beskrives nogle overordnede mål og kommunens bidrag i form af økonomisk støtte og udlån af lokaler. Indholdet er derfor overladt til uformelle aftaler herunder Rådets kerneopgave med behandlingen af § 18 ansøgningerne. Frivilligpolitikken er derfor UFORMEL .	Frivilligpolitikken indeholder hverken kompetencer, handleplaner eller visioner og er derfor IKKE konkret nok til at være i kategorien REEL .	Frivilligpolitikken er DELVIS GENNEMSKUELIG idet, det klart er formuleret, at kommunen forpligter sig til at udbetale § 18 midlerne som minimum og overføre uforbrugte midler. Det ansvar, de opgaver og initiativer i samarbejdet, der påhviler de respektive parter er beskrevet, men kun som overordnede principper.
Samarbejde	Samarbejdet har ikke noget overordnet beskrevet fælles formål, men består af enkeltaktiviteter, der udover behandlingen af § 18 ansøgningerne stammer fra Netværkets dvs. den ene parts ønskeliste. Samarbejdet er derfor UFORMELT . Ifølge fritidskonsulenten kan det blive mere formelt i fremtiden.	De mange aktiviteter styres udelukkende af Frivillighedsrådet med accept fra kommunen. Der er altså ikke tale om fælles aktiviteter eller opsøgning af yderligere samarbejde, men om en uformel kompetenceoverførsel. Samarbejdet må derfor kategoriseres som værende DELVIST REELT .	Rollerne i samarbejdet er klare, og ansvaret for den handlingsorienterede del ligger hos Frivillighedsrådet. Samarbejdet er altså GENNEMSKUELIGT .

Ud fra figur 5, kan man konkludere, at der i Syddjurs er tale om en proces, som langt hen ad vejen svarer til kategorierne i Frivilligrådets anbefalinger. Dette afspejles ikke direkte i frivilligpolitikken men ses mere indirekte som en klar vægtning af frivilligpolitikens rolle i selve processen – her har en formel proces altså lige præcis ledt til en uformel frivilligpolitik. Det samme gør sig gældende for det nuværende arbejde, hvor det netop har været en prioritering ikke at formalisere samarbejdet igennem en frivilligpolitik, men i stedet prioritere en sikring af en klar rollefordeling hvilket har resulteret i et uformelt men gennemskueligt samarbejde.

I forhold til Centrets analysekriterier for frivilligpolitikken er der tale om et blanding af på den ene side det symbolske niveau, hvori det meste af frivilligpolitikken er skrevet, og på den anden side det konkrete niveau i forbindelse med den økonomiske forpligtelse.

Det, der overordnet karakteriserer samarbejdet mellem Syddjurs Kommune og Syddjurs Frivillighedsråd er en høj grad af praktisk og uformel men meget klar og set fra Frivillighedsrådets

side tilfredsstillende kompetencedeling, hvor Rådet har ansvaret for alle aktiviteter på det frivillige sociale område. Samarbejdet synes at glide problemfrit, men man kan overveje, om den manglende formalisering med tiden kan komme til at koste Rådet indflydelse. Hvis der på sigt kommer mere aftalestyring i samarbejdet, er det ikke sikkert, at Rådet kan bibeholde sin nuværende selvstændighed. Uden nedskrevne aftaler for området, ligger det i princippet åbent for forhandlinger.

Omvendt er det netop på den formaliserede økonomiske del, at uoverensstemmelserne i det efterfølgende samarbejde er opstået med indefrysningen af de uforbrugte midler. Man kan selvfølgelig spekulere over, om det formelle aspekt vil bidrage til, at kommunen anerkender, at den har forsømt sin aftale med Rådet og derfor vil kompensere for det, men pt. er det ikke tilfældet. Til trods for dette har Rådet dog – gennem et meget målrettet arbejde - opnået en stor indflydelse på netop den økonomiske del af samarbejdet, ikke kun i forhold til ansøgninger men også i forhold til at få det frivillige sociale arbejde skilt ud som puljens målgruppe.

A stylized map of the Odense region in Denmark. The landmasses are colored in a light green, textured style, while the surrounding water is a light blue. A specific area in the north-central part of the main island is highlighted with a darker green, textured fill and a dark green outline. The word "Odense" is printed in a bold, dark green, sans-serif font across the center of the main island.

Odense

KAPITEL 3 ODENSE

OPSAMLING PÅ KAPITEL 3

Samarbejdsforum i Odense har ingen indflydelse på tildelingen af § 18 midlerne og arbejder pt. med at finde sin funktion og sine opgaver. Denne lidt uklare rolle har måske bidraget til et svigtende engagement fra foreningsrepræsentanternes side. Medlemmerne har visioner og ønsker at kunne bruge deres viden og erfaring til at udøve indflydelse på socialpolitikken. Odenses frivilligpolitik er forholdsvis veludbygget, og vægtes som et vigtigt grundlag for samarbejdet. Samarbejdsforum oplever en stor politisk interesse for det frivillige sociale områder og håber derfor, at de med tiden bliver mere integrerede i kommunale arrangementer og initiativer. Selv om Odense er kommet igennem (den sidste del af) processen på en fornuftig og reel måde og har fået etableret de formelle samarbejdsinstrumenter (frivilligråd og frivilligpolitik), er der brug for at skabe mening i selve samarbejdet for at sikre det fortsatte engagement.

I Odense hedder samarbejdsorganet Samarbejdsforum. Samarbejdsforum blev oprettet d. 7/11 - 2007 og består af 9 medlemmer fra frivilligverden og 4 fra kommunen (2 politikere og 2 ansatte). Forum modtager sekretariatsbistand fra frivillighedskoordinatoren i kommunen. Frivilligpolitikken kom før Forum, og blev vedtaget allerede i september 2006. I Odense ligger der også et frivilligcenter Frivilligcenter og Selvhjælp Odense, der er en forening, som modtager tilskud fra Odense Kommune.

3.1 PROCESSEN MED AT OPRETTE RÅD OG FORMULERE FRIVILLIGPOLITIK I ODENSE

Processen i Odense startede allerede i 2000, hvor en gruppe frivillige og ansatte i frivillige sociale foreninger satte sig sammen med lederen af det lokale frivilligcenter. Med inspiration fra bl.a. Ålborg og København besluttede de at afholde et temamøde for både politikere, rådmænd og foreninger. På mødet efterlod en rådmand og flere politikere dog det indtryk, at de var uinteresserede i et samarbejde. De vidste derudover meget lidt om området og var uvidende om forholdene omkring frivilligcentret. Dengang eksisterede der ikke en koordineret varetagelse af området i kom-

munen, og selv om § 115 midlerne blev udbudt, var der ingen retningslinjer, ingen tidsfrister for ansøgninger og ingen rådgivning. Efter dette første møde lod de frivillige sociale foreninger sagen hvile, bl.a. fordi de ikke havde ressourcer til at starte noget op på egen hånd.

Årene gik, og i 2006 var den pågældende rådmand og politikerne gået af, ligesom der var kommet en ny direktør i Social- og arbejdsmarkedsforvaltningen. Han var fra Kolding, hvor der var andre og mere positive traditioner for at samarbejde. Odense Kommune inviterede foreningerne til to - tre visionsmøder på Korsløkke Kursuscenter. På baggrund af disse møder, udarbejdede en gruppe embedsmænd fra Social- og arbejdsmarkedsforvaltningen et oplæg til en frivilligpolitik.

De foreninger, som kommunen havde kontakt med fra tidligere § 115 ansøgninger, fik frivilligpolitikken i høring d. 13. juni, 2006. Foreningerne var tilfredse med at få frivilligpolitikken i høring og havde en del kommentarer til indholdet. En af de ting, som foreningerne fik ændret via deres høringssvar, var et foreslået skriftligt tilsyn, som kommunen ville føre med de midler, som blev udbetalt til foreningerne. Foreningerne holdt på,

at en tilbagerapportering med regnskab burde være nok og fik således ændret teksten i frivilligpolitikken. Derudover fik de ændret en formulering, der pålagde foreningerne at integrere etniske minoriteter, som ikke kunne komme ind på arbejdsmarkedet. Foreningerne spurgte også til de midler, som kommunen tidligere havde afsat og som forsvandt, da bloktilskuddet til § 115 blev indført. Endelig foreslog foreningerne en ændring i fordelingen af midlerne. I stedet for at afsætte en tredjedel af bloktilskuddet til ældreområdet, som omfattede under en femtedel af byens befolkning (19,3 %), burde man bruge de daværende § 65 midler (i dag § 79 midlerne), som var afsat specifikt til ældreområdet. Frivilligpolitikken blev vedtaget i september 2006 med langt de fleste af foreningernes ændringer. Samtidig besluttede byrådet, at der skulle oprettes et samarbejdsforum og, at behovet for et frivillighedens hus skulle undersøges.

Efter et stykke tid uden yderligere kontakt fra kommunen, nedsætter foreningerne en arbejdsgruppe, der skal oprette et lokalt frivilligt forum uden deltagelse af politikere og embedsmænd. I samme periode ansættes der en frivillighedskordinator i kommunen, og der meldes ud om frister for ansøgninger til § 115 midlerne. Inden ideen om det lokale frivillige forum når at blive ført ud i livet, indkaldes foreningerne til planlægning af og deltagelse i et møde d. 2. maj, 2007 ved Social- og arbejdsmarkedsforvaltningen mhp. at diskutere oprettelsen af et samarbejdsorgan og et frivillighedens hus. 89 foreninger er inviteret, 24 møder op sammen med kommunale embedsmænd, rådmænd og direktøren fra forvaltningen. Derudover er der inviteret en repræsentant fra den landsdækkende forening Frivilligt Forum og en fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde. På mødet bliver formålene, opgaverne, sammensætningen osv. af et samarbejdsforum drøftet, og der nedsættes en ny arbejdsgruppe bestående af 2 repræsentanter fra de frivillige sociale foreninger fra hvert af de tre områder (handicap, børn og unge og voksne, de ældre skilles fra på opfordring fra kommunen), frivillighedskordinatoren og en konsulent fra Social- og arbejdsmarkedsforvaltningen.

Arbejdsgruppen samler op på mødet og på gruppernes konklusioner og udarbejder et forslag om etablering af et samarbejdsforum. Arbejdsgruppen

foreslår, at Forum kommer til at bestå af 12-15 medlemmer fra både foreninger og kommune herunder medlemmer af byrådet. De frivillige repræsentanter skal vælges i valggrupper, og Forum skal mødes 4 gange om året. På møderne skal man først og fremmest udveksle nyt fra kommune og foreninger herunder status på Servicelovens § 18. Kommunen havde oprindeligt ikke forstillet sig, at der skulle være politiske repræsentanter med i Forum, men det holder foreningerne skarpt på. Forslaget indgår i forvaltningens indstilling til Social- og arbejdsmarkedsudvalget d. 19. juni 2007.

Indstillingen indeholder også en spørgeskemaundersøgelse af behovet for at oprette et frivillighedens hus, foretaget af kommunen blandt de kendte foreninger. Det viser sig her, at foreningerne ikke er interesserede i et hus, de fleste har allerede fordelagtige lokaler, og resten vil eller bruger lokalerne i det allerede eksisterende frivilligcenter. På samme tid kommer der en ny direktør i Børne- og ungeforvaltningen, som også er meget vidende om og interesseret i det frivillige sociale arbejde. På baggrund af de nye, positive forandringer bliver foreningerne enige om at satse på Samarbejdsforum og skrinlægger ideen om et lokalt frivilligt forum.

I oktober 2007 afholder arbejdsgruppen et orienteringsmøde om Samarbejdsforum for foreningerne, og d. 7. november afholdes der valg til Forum. Meget få møder op, og selv om der bliver valgt de pågældende medlemmer, overvejer Samarbejdsforum den dag i dag, om det har haft noget at gøre med en gammel mistro til kommunens egentlige engagement og den komplicerede historiske proces:

”R1: I og med, at der ikke har været nogen struktur på § 115, så tror jeg at det er blevet mere og mere sådan, at de organisationer, der har formålet at få nogle penge, de har forputtet sig lidt, de er taget direkte til rådmændene, og det har man jo altid kunnet gøre, og de er måske ikke så interesserede i at få lavet en struktur, hvor det bliver mere åbent. Før man kan se, at der kommer noget ud af samarbejdet og, at man [kommunen] er interesseret i at samarbejde med os, før tror jeg ikke man får folk til at gå med.”

3.2 ODENSES FRIVILLIGPOLITIK

Odenses frivilligpolitik fylder 3½ side og starter med at fastslå, at formålet med frivilligpolitikken er at forbedre samarbejdet om og vilkårene for det frivillige sociale arbejde. Herunder skal mangfoldigheden og netværkene styrkes, og det aktive medborgerskab skal fremmes, sundheden hos udsatte grupper skal øges, og der skal udvikles forståelse på tværs af forskellige sociale parametre. Fordele og styrker ved frivilligt socialt arbejde nævnes herunder mødet i øjenhøjde, nærhed, livserfaring. Kommunen nævner, at det især er på områderne sundhedsfremme og integration, at man forventer, at de frivillige løfter med. Frivilligpolitikken lister målgrupperne (brugerne) for den frivillige indsats, og den ansvarlige forvaltning, Social- og arbejdsmarkedsforvaltningen nævnes. Frivilligpolitikken gælder også for de ældre, men her er det Ældre- og handicapforvaltningen, der varetager frivilligpolitikens udmøntning. Herefter listes tildelingskriterierne i detaljer. Det sidste afsnit handler om omsætningen af frivilligpolitikken og er meget konkret, her foreslås bl.a., der oprettes en hjemmeside med en social vejviser og links til foreningerne, ansøgningskema og kontakt til frivillighedskoordinatoren. PR og synligheden af området skal opprioriteres, der skal kun være en indgang for foreningerne i kommunen, der skal afholdes en frivillighedens dag, det nuværende frivilligcenter skal videreudvikles til at tilbyde yderligere støtte og endelig skal der indgås partnerskabsaftaler mellem foreninger og kommune (se bilag 3).

Frivilligpolitikken i Odense spiller i modsætning til i Syddjurs en vigtig rolle i at skabe opmærksomhed på området især blandt politikerne. I en telefonsamtale med frivilligkoordinatoren fortæller hun, at frivilligpolitikken giver hendes fagområde vægt, når hun skal promovere området overfor politikere og samarbejdspartnere, hjælper det at have "en politik i ryggen". Samarbejdsforum mener også, at den har betydning, men måske mere en symbolsk end en virkelig konkret og indholdsmæssig betydning:

"I.: Den politik I har, har I en fornemmelse af, om den har haft en betydning?"

R2: Politikken har i hvert fald gjort, at opmærksomheden på det frivillige sociale arbejde er blevet skær-

pet. Det er jeg slet ikke i tvivl om. Men hvad det betyder nu og i det daglige...hvor meget fylder den?

R1: Den fylder ikke ret meget. Forleden da vi sad her, var der nogen, der sagde, at den faktisk skal revideres allerede nu, og det var vi da nogen, det kom lidt bag på [...].

I.: Hvis I kigger på indholdet af den, hvad er tilfredsheden så, hvordan har I det med den? Positive og negative ting?"

R1: Jeg tænker jo, at bare det, at der blev skrevet noget ned var jo en kæmpe, kæmpe ting, og der var jo også nogle småting, men det meste af det er da positivt, og det kan da godt være, at den skal drejes på en anden måde, når vi kommer i gang, men jeg synes, det er noget, man skal ud og snakke med foreningerne om. Er der nogle ting, vi kunne gøre anderledes, så den bedre kunne blive et arbejdsredskab for foreningerne. Så man ved, at vi har en frivilligpolitik og, at det er den, der arbejdes efter i Odense Kommune. Det skal også være noget foreningerne føler, at de er en del af."

I svaret ligger der en overvejelse omkring ejerskabet:

"I.: Føler I, at det er kommunens politik, og det er dem, der arbejder efter den, og det I laver i Forum er noget andet?"

R1: Nej, jeg tænker, at det også er Samarbejdsforums. Forum bruger jo også politikken, men der er nogle ting, som vedrører Forum, og så er der nogle ting, der ligger ud over, altså bl.a. der hvor der står nogle ting om opdelingen i forvaltningen og tildelingskriterierne.

R2: Den er ikke dårlig.

R1: Nej, det er den ikke."

Medlemmerne vurderer selv, at de ikke var kommet videre i deres arbejde, hvis ikke der havde været lydhøre politikere og især embedsmænd på højere niveau. De blev derfor i interviewet spurgt, om politikken kunne have en rolle at spille, hvis kommunen igen skulle blive præget af mindre imødekommende holdninger:

"R2: Jo hvis man forestillede sig, at der kom både

nogle mindre engagerede direktører og andre rådmænd, så er der truffet en beslutning, og så er der noget at holde dem fast på. Så det kunne man.

R1: Hvis de ikke opfylder de ting, der er skrevet ned der, så må vi jo komme efter dem.”

3.3 SAMARBEJDET I ODENSE

Samarbejdet i Odense synes at køre på to planer, der afviger markant fra hinanden: Direkte samarbejde mellem foreninger og kommune, hvor de første spadestik til f.eks. partnerskabsaftaler allerede er taget, og så samarbejdet mellem Samarbejdsforum og kommunen, som endnu ikke er kommet så langt. Medlemmerne peger på problemet med at finde sine opgaver og sin rolle både internt i Forum og eksternt i kommunens strukturer:

”R2: Men også for at have noget konkret med noget kød på, som vi kan diskutere i Samarbejdsforum.

[...]

I.: Er det jeres fornemmelse, at I mangler lidt kød til Samarbejdsforums møder? Nogle ting, der kan synliggøre arbejdet eller noget mere konkret?

R1,2,3: Ja! Vi mangler noget mere substans.

R3: Hvis det bliver mere konkret er der måske også flere, der kommer. Vi skal have noget, som folk kan mødes omkring.

R1: Altså som f.eks. hvad der er afsat til § 18 til næste år, det blev vi end ikke orienteret om på sidste møde, gjorde vi det?

R2, 3: Nej!”

Samarbejdsforum har problemer med at få medlemmerne fra de frivillige sociale foreninger til at komme til møderne, mens politikere og embedsmænd møder op. Møderne, af hvilke der i skrivende stund kun er afholdt tre, går som regel med at køre faste dagsordenspunkter igennem, som bl.a. handler om at udveksle informationer. Kun sjældent når man til at snakke mere konkret om samarbejdet. Derudover har Forum ikke nogen tildelte kompetencer som sådan:

”I.: Hvor meget er I inde over fordelingen af § 18? Er I med til at finde tildelingskriterier eller vurdere ansøgninger?

R3: Nej. Ingen af delene, vi har slet ikke noget med det at gøre.

I.: Har det på noget tidspunkt været oppe og vende, at det kunne være noget I skulle involveres i?

R1: Ikke på Samarbejdsforum, men i forbindelse med frivilligpolitikken, men fremgår det ikke af politikken?

R2: Det har været i diskuteret i processen, men foreningerne sagde selv, at de ikke ville være med til at fordele § 18, men kriterierne kunne vi jo godt være inde over.”

Samarbejdsforum vil gerne i gang med nogle flere aktiviteter, ligesom de gerne vil involveres noget mere i det, politikerne laver på området. Ofte sker det dog, at kommunen samarbejder direkte med de foreninger, de allerede kender. Andre gange har kommunen glemt at få inviteret medlemmerne med til relevante begivenheder, som ellers kunne gøre Forum mere synligt overfor de lokale foreninger:

”R2: Vi er klart der nu, hvor det er de enkelte foreninger, der samarbejder med kommunen. Vi går jo alle sammen op til rådmanden, hvis der er et eller andet. Der er heller ikke lagt op til, at alt skal igennem os, men det kunne jo være optimalt, hvis det gik igennem. Jeg sidder jo f.eks. og tænker, at det ville være genialt, hvis man kunne bruge Forum til at snakke frivilligcentrets rolle her i byen og også en opbakning til at sige, at noget af det [frivilligcentrets økonomiske tilskud] skal ud af § 18, fordi vi æder alt for meget af den. Så det må kunne sættes et andet sted hen, så vi ikke tager det hele.”

[...]

R1: Derfor er det vigtigt at finde en vekselvirkning mellem noget, der vedrører de enkelte foreninger men også noget, hvor vi får taget fat om det kommunale og løfter det og diskuterer. Det er jo dumt, at kommunen ikke inviterer Samarbejdsforum med til den der dag, hvor de skal præsentere et udmærket

tiltag, hvor de kommunalt ansatte skal lave frivilligt arbejde fire timer om måneden. Det er jo sådan noget, man virkelig kunne få noget goodwill på.”

Medlemmet ovenfor refererer til, at Forum for nylig blev orienteret om oprettelsen af en reference-gruppe omkring frivilligt arbejde for kommunalt ansatte. Ved den indledende åbningsceremoni af projektet, er Samarbejdsforum dog ikke inviteret med. Selv om to af medlemmerne deltager i referencegruppen, er det ikke i deres egenskab af medlemmer af Samarbejdsforum men som hhv. medlem af en forening og som ansat i frivilligcentret. Medlemmerne vurderer selv, at problemet ligger i at få Samarbejdsforum indarbejdet i de kommunale strukturer således, at de automatisk bliver hørt og inviteret med til relevante aktiviteter og samarbejder. Derudover mangler der en gensidig forståelse for hinandens arbejdsforhold, hvilket kommer til udtryk i en opgave, hvor Samarbejdsforum skal udpege kandidater til et råd for sundhedsfremme:

”R2: Nu skal vi udpege medlemmer til et råd for sundhedsfremme, og der skal Samarbejdsforum udpege en repræsentant fra organisationerne. Der sidder to patientforeninger og en fra handicap og nogle fra de praktiserende læger og to byrådsmedlemmer. Den er kommet til mig, for det skal gå huhej, inden d. 21. november skal Forum have udpeget en.

R3: Og det er også det problematiske med de her tider, at så er det meget korte frister, her er det tre dage.

[...]

R1: Det tænker jeg jo også er lidt grundlæggende, hvis man vil have frivillige foreninger til at involvere sig, og man så får så kort en frist, at man ikke kan nå at forelægge det for sin bestyrelse eller orientere bestyrelsen om det, [...] det er jo en manglende forståelse for, hvordan processen er i en forening, at frivillige de arbejder altså ikke fuldtids.”

Forum har mange tanker om, hvordan de gerne så fremtidens samarbejde udfolde sig med kommunen:

”I.: Hvis nu I skulle beskrive, hvordan et optimalt samarbejde med kommunen skulle foregå, hvordan skal det så se ud om et par år, hvis nu I helt selv kunne bestemme?”

R2: Så har vi været inde og påvirke § 18 midlerne, sådan så der er kommet flere midler til rådighed, og kommunen selv har lagt nogle penge oven i.

R1: Og hvis vi snakker økonomi, så tænker jeg, at vi allerede tager fat på det i april måned, hvor kommunen begynder at snakke budgetter.

R2: Så har vi et Forum, hvor foreningerne møder op og er engagerede i det. Hvor vi også snakker visioner, som kan udføres i praksis. Et sted, hvor man kan drøfte, hvordan har denne her bys borgere det. Er der nogen, der trænger til en hånd, og hvem kan give dem det.

[...]

I.: Så I kom mere med i en helhedstænkning, altså sundhedstilstanden i kommunen eller hvad man nu skal kalde det?

R2: Der er også noget socialpolitik i det.

R1: Men også overblikket over det, altså nu er der en masse forskelligt omkring integration, det kunne være fint, at man tænkte noget mere på tværs af områderne. Nu gør man det på sundhed, og der er jo også en pose penge, der bliver hældt ud, og hvordan er det lige i forhold til det? Der har alle foreningerne jo fået en mail om, at vi kunne søge forebyggelsespuljen med 750.000, og man kunne jo også lave nogle projekter sammen med kommunen.

I.: Forestiller I jer mere, at det her forum blev mere et ekspert-panel som ville kunne gå ind mange steder, hvor det frivillige arbejde kan byde ind?

R1: Ekspert-panel ved jeg ikke, men jeg forestiller mig f.eks. et stort problem rundt omkring er at skaffe frivillige, så sammen med kommunen at få nogle ideer til, hvordan kan man i Odense Kommune sammen gøre noget for at få nogen til at blive frivillige.

R2: Hvordan kunne man sammen lave noget kampagne.

R1: Og også et større samarbejde på tværs, også med ældreområdet og idrætsområdet. Det bliver let noget negativt, hvis vi skal sidde og påpege: Prøv og se hvor meget der er derovre.”

3.4 SAMMENHÆNGEN MELLEM PROCES, FRIVILLIGPOLITIK OG SAMARBEJDE I ODENSE

FIG. 6 KONKLUSION PÅ ODENSE KOMMUNE

Anbefalinger	Formel	Reel	Gennemskuelig
Elementer			
Proces	Processen i Odense var ikke nedskrevet, men fulgte efter 2006 til gengæld et logisk og hurtigt forløb fra møder, til oplæg, til høring og vedtagelse. Med oprettelsen af arbejdsgruppen, blev processen bag Samarbejdsforum også mere formel. Processen kan derfor beskrives som DELVIS FORMEL .	Processen har været REEL , fordi foreningerne syntes at være tilfredse med at deltage i brainstorm og efterfølgende være høringsparter.	Oprettelsen af Samarbejdsforum har været mere uigennemskuelig, fordi den manglende rollefordeling resulterede i, at foreningerne selv gik i gang med at oprette et lokalt frivilligt forum. Med oprettelsen af den fælles arbejdsgruppe blev processen dog mere gennemskuelig, hvorfor processen alt i alt er DELVIS GENNEMSKUELIG .
Frivilligpolitik	Frivilligpolitikken er FORMEL , idet mål, omsætningen af frivilligpolitikken og målgrupperne er velbeskrevne, men den mere konkrete formulering af indholdet af samarbejdet mangler.	Kommunen pålægger ikke sig selv opgaver, som i Syddjurs, men aktiviteterne er konkret beskrevet, hvilket vidner om en reel hensigt om handling. Der er ikke nævnt kompetencer eller rettigheder for Samarbejdsforum, hvorfor frivilligpolitikken følger kategorien REEL DELVIST .	Der foreligger ikke en ansvarsfordeling, selv om de ansvarshavende forvaltninger nævnes. Frivilligpolitikken er derfor UGENNEMSKUELIG .
Samarbejde	Samarbejdet må anskues fra to vinkler: Forum og foreningerne. Det sidste er formelt, fordi foreninger inviteres til at deltage i råd og arrangementer, der følger den formelle udmelding i frivilligpolitikken. Derimod er samarbejdet med Forum delvist formelt idet mål og opgaver er nedskrevne men ikke nødvendigvis indbefatter Forums deltagelse. Samarbejdet er derfor DELVIST FORMELT .	Samarbejdet med foreningerne foregår og opfylder derfor kategorien reel, men samarbejdet har ikke rigtig udmøntet sig i andet end møder, ligesom kommunen ikke synes at opsøge Forums deltagelse. På nuværende tidspunkt må samarbejdet derfor betegnes som DELVIST REELT .	De frivillige medlemmer har mange visioner for deres arbejde og for Forums rolle i kommunen, men det forekommer uklart, hvordan disse såvel som målene kan realiseres i et fællesskab mellem kommune og Forum. Samarbejdet er derfor UIGENNEMSKUELIGT .

I Odenses tilfælde endte en hverken formel eller gennemskuelig proces med at blive reel, hvilket har resulteret i en både formel og delvis reel frivilligpolitik. Når det kommer til samarbejdet slår frivilligpolitikken ikke igennem, i hvert fald ikke overfor Samarbejdsforum, hvilket betyder, at der både mangler formalitet, realitet og gennemskuelighed i det nuværende samarbejde.

I forhold til Center for frivilligt socialt arbejdes kategorier for samarbejdet beskrevet i frivilligpolitikken, opereres der på alle tre niveauer: symbolsk i forhold til de indledende hensigtserklæringer, der endnu ikke har udmøntet sig i handleplaner. Metodisk i forhold til, at der nævnes både målgrupper og samarbejdsområder og konkret i

forhold til at aktiviteter nævnes og beskrives.

Sammenlagt set er det tydeligt, at selv om Odense måske nok er kommet igennem (den sidste del af) processen på en fornuftig og reel måde og har fået etableret de formelle samarbejdsinstrumenter (frivilligråd og frivilligpolitik), opfylder samarbejdet ikke rigtig nogen af de tre kategorier. Det er således tydeligt, at hvis der ikke kommer reelle opgaver, anerkendelse og en integration af Forum i de kommunale strukturer snarest, er der fare for, at manglen på mening og en historisk mistillid til kommunens egentlige engagement vil bremse Forums udvikling og måske endda fortsatte eksistens.

A stylized map of the Næstved region in Denmark. The landmasses are colored in shades of green, and the water bodies are light blue. A specific area in the center is highlighted with a brown outline and a textured, parchment-like fill. The word "Næstved" is written in a bold, brown, sans-serif font above this highlighted area.

Næstved

KAPITEL 4 NÆSTVED

OPSAMLING PÅ KAPITEL 4

Frivilligrådet i Næstved bygger på en tradition for tæt og direkte samarbejde med kommunen, af samme årsag foregår sagsbehandlingen af § 18 midlerne i en fælles arbejdsgruppe med to rådsmedlemmer og to kommunalt ansatte. Målet med det resterende arbejde er bl.a. at opbygge en struktur for regelmæssige møder mellem temagrupper i Rådet (Børn og unge f.eks.) og forvaltningen på området. Frivilligpolitikken opfattes i dag som værende kommunens og ikke de frivilliges, men samtidig er den også en aftale mellem de to parter, som skal overholdes. I Næstved har de gode erfaringer fra den gamle Næstved kommune været med til at sikre, at der på begge sider af samarbejdet ligger forventninger om et meget praktisk, systemiseret og brugerorienteret samarbejde. Indtil nu vurderer Frivilligrådet dog, at kommunen nedprioriterer det reelle samarbejde og på længere sigt kan det vise sig nødvendigt at bruge den formelle del af frivilligpolitikken til at fastholde kommunen på sit ansvar overfor foreningerne i forhold til at indgå i lokal og tæt dialog.

Frivilligrådet blev valgt i september 2007 og består af 14 medlemmer fra frivilligverden valgt på baggrund af temabaserede valggrupper. Rådet modtager sekretærbistand fra frivilligcentret og kommunens brobygger, frivilligkonsulenten, sidder med ved Rådets møder. Frivilligpolitikken blev vedtaget samtidig med, at Rådet blev valgt. Futuracentret, der er Næstveds frivilligcenter, er en forening, der modtager tilskud fra kommunen.

4.1 PROCESSEN MED AT OPRETTE RÅD OG FORMULERE FRIVILLIGPOLITIK I NÆSTVED

Frivilligpolitikken og Frivilligrådet blev godkendt samtidig i Næstved, men allerede fra 1970'erne fungerede det Sociale Brugerråd som det frivillige områdes politiske fællesorgan. Fra 1996 fik Næstved Kommune en brobyggerfunktion i form af en ansat på området og frem til 2004 var det praksis, at frivilligpolitikken var i høring hos de frivillige sociale foreninger hvert år ved en konference. Frivilligpolitikken blev revideret af en arbejdsgruppe kaldet Frivilligruppen, som bestod af brobyggeren, forvaltningsfolk fra fire forvaltninger og to repræsentanter fra det Sociale Brugerråd. Allerede fra 1994 kom Futuracentret med i denne

praksis og overtog det praktiske i samarbejdet.

Ved kommunesammenlægningen fra 2005 er det Sociale Brugerråd ikke særlig velfungerende eller homogent, samtidig bliver handicapområdet udskilt og lovfæstet, og dermed forsvinder en del af det gamle Brugerråds område og opgaver. Samtidig viser det sig, at foreningerne i de mindre sammenlægningskommuner frygter at blive sat uden for indflydelse og komme til at stå i skyggen af det større Næstved. Nogle af Brugerrådets medlemmer beslutter derfor at nedlægge Rådet og foreslår i stedet, at man opretter et nyt fælles frivilligråd.

Forslaget fremlægges på en årskonference d. 16. maj, 2006, hvor 56 foreninger deltager. Forslaget vedtages, og der nedsættes en arbejdsgruppe bestående af foreningsrepræsentanter alene, som udarbejder et oplæg til et mere repræsentativt organ. Ved den næste konference d. 28. september, 2006 som skal foregå i samarbejde med kommunen, vil arbejdsgruppen fremlægge deres forslag. Imidlertid og som konsekvens af kommunesammenlægningen er der kommet nye embedsmænd til området, og de har en anden dagsorden.

Drevet af kommunens ønske om en fælles frivilligpolitik og fælles retningslinjer har en embedsmandsgruppe udarbejdet et udkast til fordeling af de daværende § 115 midler. Da det er kommunen, der står for planlægningen af fælleskonferencen, bliver det også deres udspil, der præsenteres. Konferencen ender i vrede og efterfølgende klager fra foreningernes side. Den gamle arbejdsgruppe beslutter efterfølgende at gennemarbejde deres materiale og sende det ud til alle interessenter. Medlemmerne af det nuværende Frivilligråd fortolker den daværende konflikt med kommunen som et kultursammenstød, der bl.a. udsprang af kommunesammenlægningen:

”R1: Socialudvalgsformanden, han blev ret forskrækket over det, fordi han havde været vant til, at man lyttede til de frivillige, så det var heller ikke hans kop te. Efterfølgende holdt frontpersonen for en anden model op i kommunen, hun kom fra en anden kommune, Fuglebjerg, hvor de havde brugt frivilligmidler til noget helt andet. De havde brugt midler til børn og sport og de gamle, og det var sådan den lukkede dagsorden vi oplevede. Jeg kan ikke sige, at sådan var den, men sådan oplevede vi den. Også i forhold til de invitationer, der blev sendt ud, der sendte vi jo den liste, der plejede at blive sendt ud fra, men der blev sendt ud til nogle helt andre og de, der plejede at få, de brokkede sig til os og skabte sig, de havde ikke fået nu.”

Ved den næstkommende konference i september 2007 nedsættes en Samarbejdsgruppe bestående af både frivillige og embedsmænd (1 fra Futuracentret, frivillige fra 5 organisationer og 2 embedsmænd). Sammen skal de med udgangspunkt i den gamle arbejdsgruppes materiale udarbejde et forslag til en frivilligpolitik og et frivilligråd. Den nye frivilligpolitik ligner arbejdsgruppens oprindelige forslag, og heri er også indskrevet ønsket om, at Brugerrådet nedlægges og, at der oprettes et frivilligråd i stedet. Selv om politikerne også ønsker sig et samarbejdsorgan i forhold til foreningerne, så vurderer rådsmedlemmerne dog i dag, at det nye Frivilligråd nok ikke var kommet op og stå uden deres eget pro-aktive og vedholdende arbejde:

”F1: De [politikkerne] ville i første omgang bare fortsætte med det Sociale Brugerråd og Futuracentret,

fordi det i virkeligheden greb lidt forstyrrende ind i kommunesammenlægningen, at man også skulle til at forholde sig til et frivilligråd. Men da vi så havde lavet forarbejdet, så tror jeg ikke, at det virkede så uoverskueligt og så blev det en del af en sammenhængende tankegang også.

R2: De skulle jo både lave ældreråd og handicapråd osv. og Frivilligrådet var jo ikke lovbestemt, så selvfølgelig har vi ligget nederst i bunken.”

Ved den årlige konference i september, 2007 stiftes Frivilligrådet efter valg, og både vedtægter og frivilligpolitik godkendes af foreningerne og herefter af kommunen.

4.2 FRIVILLIGPOLITIKKEN I NÆSTVED

Frivilligpolitikken blev inspireret af Næstveds oprindelige frivilligpolitik, fordi foreningerne ønskede at sigte efter højeste fællesnævner i den nye sammenlagte kommune. Næstved havde den udfoldede frivilligpolitik blandt sammenlægningskommunerne:

”F1: Alle undtagen Fladså havde rammer, politikker og puljer. Og det var det, man [kommunen] forsøgte at samordne og indskrive i det papir, som blev fremlagt på konferencen [september 2006]. Og i det papir blev det måske i virkeligheden den laveste fællesnævner, der kom frem, og det var man naturligvis ikke interesseret i i organisationerne og så blev det lavet om, heldigvis.

I.: Så det, der ligger nu er sådan set nærmest jeres ord, der blev ikke rettet en masse eller lavet om igen?

F1: Det, der ligger der [politikken], har vi selv været med til at formulere, og den har været til høring i de frivillige organisationer på den næste frivilligkonference som Næstved Kommune holdt, og derfor er der ikke de store ændringer, der er ikke de store ændringer heller ikke sidste gang [ved revideringen].

R1: Folk er tilfredse. Den er rigtig god.”

Næstveds frivilligpolitik fylder to sider. Der indledes med den overordnede frivilligpolitiks indhold herunder, at kommunen forpligter sig til at

fremme den frivillige indsats - også økonomisk, at kommunale ledere på det sociale område aktivt skal inddrage organisationerne i forhold til de ansattes læring, at kommunen ønsker, at borgerne generelt tager et ansvar for løsningen af sociale opgaver og endelig, at kommunen vil en tæt dialog med organisationerne bl.a. gennem høringer. Derefter følger en handlingsplan, hvor indholdet konkretiseres i forhold til typer af økonomisk støtte, igennem direkte aftaler om opgaveløsning med enkeltorganisationer, via afholdelse af temadage og konferencer, hvor foreningernes specialviden deles, ved at udarbejde en social vejviser, ved møder og direkte samarbejder mellem sagsbehandlere og organisationer, ved at have en kommunal brobyggerfunktion, ved faste samarbejds-møder mellem kommunale ledere, Frivilligråd, Futuracentret, udvalgsformand og frivilligkonsulent (se bilag 4).

Om frivilligpolitikens rolle og betydning fremhæver rådsmedlemmerne, at det først og fremmest er kommunens frivilligpolitik. Frivilligpolitikken fungerer dog også som foreningernes aftale eller kontrakt med kommunen. Der er brugt tid på dens formulering, og den har bl.a. medvirket, at der blev stabelt et nyt Frivilligråd på benene. Et vigtigt aspekt af frivilligpolitikken er ifølge rådsmedlemmerne, at kommunen kan holdes fast på deres ansvar for, at kommunale embedsmænd inddrager de frivillige i forskellige opgaver – men det understreges også, at frivilligpolitikken ikke er et arbejdsredskab som "dikterer" eller guider Rådets indsatser:

"F1: Frivilligpolitikken er sådan set kommunens, Frivilligrådet kunne være et organ, der holder øje med om politikken bliver overholdt. Det, der står i politikken er det mindste-grundlag, vi har, og det er selvfølgelig det, vi skal gøre. Men derudover kan Frivilligrådet jo godt påtage sig nogle andre opgaver, og det har i jo også luftet. Det praktiske med at lave netværksmøder og temamøder, men det er i jo ikke rigtig nået til. Der er også grænser for kræfterne i selve Rådet til at gøre ting.

I.: For lige at runde politikken af, er det så nærmere noget, man kan holde kommunen fast på?

F1: Vi har en aftale, men det er også noget, kommunen selv har valgt at holde sig fast på.

R2: Vi har en kontrakt med kommunen, den peger lidt begge veje."

Frivilligpolitikken har dog også en vigtig funktion i forhold til at fastholde det serviceniveau, som kommunen yder Frivilligrådet f.eks. i forbindelse med udskiftning af centralt personale:

"F1: På den måde er der da hele tiden nogle ting, som er svære at få iscenesat inde i kommunen, og der har vi jo ikke noget at skulle have sagt. Vi kan bare bede om. Der bliver brobyggerfunktionen vigtig for at få tingene puttet ind i systemet og banet vejen. Så højt prioriteret er frivilligt socialt arbejde jo heller ikke.

F2: Arh, jeg synes nu heller ikke det har været så svært. Men ellers bliver det frivillige sociale arbejde altid omtalt meget pænt. Også det tværforvaltningsmæssige går fint, men rollen er personbestemt, jeg kendte jo mange mennesker, og starter der en, som ikke kender nogen, så skal de jo først bruge tid på at lære folk at kende, og vi har da også forskellige holdninger til det.

F1: Derfor bliver det også vigtigt, at nogle af de prioriteringer, man har lavet i frivilligpolitikken, de også bliver beskrevet mere, for jo mere man har på skrift om funktionen, jo nemmere er det at overlevere det. Man har en forventning om, at opgaverne løses, men det er jo svært at overlevere noget personbestemt og mere diffust."

4.3 SAMARBEJDET I NÆSTVED

Frivilligrådet mødes fire gange om året og er derfor ikke kommet ordentligt i gang med de praktiske opgaver endnu. De arbejder stadig på at få en hjemmeside op og stå og få udarbejdet en social vejviser. De har dog på nuværende tidspunkt en handlingsplan, som de arbejder efter, og de føler også, at de inviteres til høringer og arrangementer – til tider ligefrem for mange. Frivilligrådet har en klar vision om at få genskabt de gode enkeltrelationer til forvaltningerne, som det gamle Sociale Brugerråd havde. Relationerne betød, at de enkelte forvaltninger mødtes med dele af Brugerrådet, baggrundsgrupper, for at udveksle tematikker, problematikker og fælles strategier. Rådet ser denne aktivitet som et vigtigt element i deres egen brobygger-funktion:

"R1: Det handler om, at når man har dialogen og får sat ansigt på, kan man fortælle, at det vi oplever nu, det kan jo godt være, at det snart afspejler sig i jeres forvaltning på et eller andet område, og det kan være, I skal begynde at forebygge, før det går galt. Omvendt så kan vi fra forvaltningen få at vide, at vi overvejer, og vi foreslår, at der ændres på den og den organisation, sådan så det kommer til at fungere. Så er vi i stand til fra de forskellige foreninger at gå ud og måske nogle gange gyde lidt ro på vandene og fortælle, hvad det dybest set handler om og, at en forandring ikke nødvendigvis betyder at det bliver dårligere eller, at en ændring måske får de og de konsekvenser, det kan være I skal være forberedt på det. Der kan forebygges meget stormvejr, og det er indenfor mange forvaltningsgrene. Nu ved vi så, at det inden for en konkret forvaltningsgren har fungeret godt i mange år."

I forhold til de fælles møders formål, har kommune og Frivilligråd dog forskellige forståelser:

"F2: Der er jo også noget, Frivilligrådet skal have gjort sig klart. Løbende dialogmøder lyder så flot, men man skal også have noget at holde møder om. Hvad kan forvaltningen opnå af kendskab til Rådet, det kan de jo læse sig til, men det skal være noget konkret, hvor man siger, her kunne vi sætte ind og samarbejde.

F1: Når du siger det sådan, så bliver det synligt, at der er forskellige opfattelser af, hvad man skal. Rådet siger, vi vil gerne i dialog med forvaltningerne, og der taler man ikke om særlige projekter men om, at baggrundsgrupperne gerne bredt vil i dialog med forvaltningerne, fordi man gerne vil afdække, hvad det er for problemstillinger, man møder i sit kommunale arbejde og i det frivillige arbejde, og kunne der udvikle sig nogle samarbejdsrelationer. Derfor er møderne mere åbne, mens du [F2] tænker, at møderne skal handle om noget bestemt, som Rådet på forhånd har fastsat. Det er forskellige måder at tænke på.

F2: Nej, de skal indeholde noget, ellers sander det ud. Vi kan bare se hvor svært det er at få os [i Rådet] til at mødes, og så må man sige, det sker altså også i de forskellige forvaltninger, og skal det opprioriteres, så skal der være noget konkret. Så kan det godt være, at det er Børn og unge og

så de relevante organisationer men nogle af dem vil sige, vi har allerede et samarbejde. Vi starter jo ikke fra bar bund og skal opfinde noget, der eksisterer jo allerede noget, og så kan man jo måske binde det sammen. Men jeg synes stadig, at man skal have noget konkret at mødes om."

Frivilligrådet ser også sig selv som netværksskabere, der kan henvise de forskellige foreninger til hinanden i relevante situationer. Rådet er dog klar over, at ikke alle foreningerne er lige interesserede i deres funktion og arbejde og, at de store foreninger ofte har deres egne direkte samarbejder med kommunen:

"F2: Ja, det gør vi ude på Sundhedscentret i samarbejde med Næstved Kommune, Gigtforeningen, Kræftens bekæmpelse, Diabetesforeningen, De danske idrætsforeninger, DGI, Senioridræt og Trygfonden. De er gået sammen om at lave noget på frivillig basis, nogle arrangementer, der foregår meget på kryds og tværs, og alle kan jo ikke vide alt."

Rådet ser ikke deres arbejde som værende i konflikt med disse direkte samarbejder, men mener, at de to typer aktiviteter kan foregå sideløbende. Rådet vil gerne være en paraplyorganisation, der varetager den direkte kommunikation med kommunen, hvor det giver mening som f.eks. i høringsager. Rådets daglige arbejdsopgaver stammer da også fra de årlige konferencer med baglandet, alligevel må Rådet erkende, at de lider under en manglende synlighed netop her:

"R1: Den primære opgave er at være paraplyen for alle de her frivillige foreninger, der ligger spredt og få samlet de fælles interesser, der er i at få verden til at fungere bedst muligt for de mennesker, der nu er frivillige. Således, at de ikke behøver at rende 77 forskellige steder hen og alligevel ikke vide, hvor de skal hen. De har en fagforening, er det helt forkert at sige det sådan?"

R2: Efter den kommunale konference i 2007, hvor de enkelte foreninger, der stillede op, fik lov til at komme med deres ønsker, samtlige borgere, der var med, kom med en ønskeseddel for, hvad de ønsker, vi skal lave, hvad Futuracentret skal lave, hvad kommunen skal osv. Den er vi da på endnu og kører efter. Som du [R1] siger, jeg vil

måske ikke kalde det fagforening, det kan jeg ikke rigtig lide, men vi er der for alle de frivillige, og det er dem, vi skal arbejde for. Men det kræver altså, at de kender til os. Der er mange, der kender Futuracentret, og det er sikkert rigtig, at mange ikke kender til Rådet, og det er en af vores opgaver at gå ud og fortælle, at vi er der, og hvad vi er der for. Mange af dem har jo selv valgt os, og hvis de ikke opdager, at der er noget, der hedder et Frivilligråd, så er der noget galt.

F1: Ellers havde de jo ikke valgt jer, men jeg tror det er rigtig, at de er i tvivl om hvad de kan bruge jer til.

[...]

R1: Frivilligrådet kunne også være dem, når vi får os ordentlige etableret, der på overordnet niveau f.eks. får erhvervslivet til at være aktører på det frivillige også og får frivilligpolitikken bredt ud til alle altså ikke kun til de frivillige men får indbragt noget sponsorat og noget samarbejde. Der ligger potentielt noget vigtigt i Frivilligrådet i stedet for, at hver forening går ud og bombarderer, fordi så gider de ikke, hvis de får 50 henvendelser i stedet for en."

I forhold til uddelingen af § 18 midlerne sidder to af rådsmedlemmerne i en undergruppe sammen med frivilligkonsulenten og endnu en embedsmand og laver indstillingerne, og den arbejdsfordeling synes der at være tilfredshed med. Men eftersom frivilligkonsulenten snart går på pension har Frivilligrådet en kommende udfordring i at sikre deres egen rolle i samarbejdet og ikke mindst den service de hidtil har modtaget herfra og her kan de bruge den formelle faktor:

"F1: Vi har lige talt om det, vi vil gerne være sikre på, at brobyggerfunktionen i kommunen, den bliver ved med at være der. Det handler om, at du [F2] stopper i løbet af de kommende år, og vi vil gerne sikre, at funktionen fortsætter, fordi den er vigtig. Og det har vi formuleret i et brev her til morgen. Men i den snak blev vi opmærksomme på, at de funktioner, der er i den brobyggeropgave er vigtige, og vi vil gerne have dem præciseret ligesom den snitflade, der er til Rådets arbejde og til frivilligcentret skal gøres klarere. Vi tager det op nu og siger til forvaltningen, at vi gerne vil sikre den opgavefordeling."

4.4 SAMMENHÆNGEN MELLEM PROCES, FRIVILLIGPOLITIK OG SAMARBEJDE I NÆSTVED

FIG. 7 KONKLUSION PÅ NÆSTVED KOMMUNE

Anbefalinger	Formel	Reel	Gennemskuelig
Elementer			
Proces	Kommune og foreningsliv kørte to forskellige processer, hvorfor de altså i selve samarbejdsrelationen var uformelle. Først da den fælles samarbejdsgruppe oprettes, bliver samarbejdet formelt og leder til udarbejdelsen af råd og frivilligpolitik. Processen har således været DELVIS FORMEL .	Processen startede modsætningsfyldt, mens oprettelsen af samarbejdsgruppen gjorde, at samspillet blev egentligt og gensidigt. Sammenlagt kan man derfor konkludere, at processen DELVIST følger kategorien REEL .	Processen er DELVIS GENNEMSKUELIG af samme årsager, nemlig at gennemskueligheden først indtræder, da samarbejdsgruppen er blevet oprettet.
Frivilligpolitik	Frivilligpolitikken må betegnes som FORMEL , idet der dels er lavet formål for frivilligpolitikken og dels foreligger en meget detaljeret handlingsplan. Det er dog vigtigt at bemærke, at frivilligpolitikken udelukkende retter sig mod hvad kommunen bør gøre og således undlader at tage stilling til foreningernes forpligtelser.	Frivilligpolitikken forekommer REEL , dels fordi der lægges vægt på dialogen og kommunens forpligtelse i denne forbindelse, og dels fordi kommunen inddrager de frivillige herunder ved at invitere Rådet til høringer m.m.. Ydermere beskrives der metodisk hvordan dialogen kan foregå, ligesom frivilligpolitikken inkluderer en handleplan med konkrete aktiviteter.	Frivilligpolitikken er GENNEMSKUELIG fordi rollefordelingen er beskrevet, og fordi kommunen pålægges at inddrage de frivillige sociale organisationer (initiativtager). Det skal her nævnes, at rådsmedlemmerne også anså frivilligpolitikken for primært at være kommunens.
Samarbejde	Samarbejdet er DELVIST FORMELT idet, der eksisterer en ønskeliste fra foreningerne, som Rådet arbejder efter og nogle konkret strukturer for samarbejde med kommunen. Omvendt er der ingen fælles visioner eller formål for samarbejdet.	Samarbejdet falder under kategorien DELVIS REEL fordi samspillet omkring tildeelingen af § 18 synes at forløbe fint, ligesom der gennemføres høringer. Men de resterende aktiviteter såvel som dialogmøderne er dog ikke blevet realiseret, og Rådet er utilfreds med kommunens langsommelighed.	Frivilligrådet er tilfreds med samarbejdet med frivilligkonsulenten og Futuracentret, hvilket indikerer en gennemskuelig relation. Men samtidig er der tvivl om hvem der skal tage initiativ til dialogmøderne og hvad deres formål skal være. Samarbejdet er derfor DELVIST GENNEMSKUELIGT .

Ligesom i Odenses tilfælde er der sket et skift undervejs i processen fra uformel til formel, og det har bl.a. frembragt en både formel, reel og gennemskuelig frivilligpolitik. Hverken processen eller frivilligpolitikken har dog endnu frembragt et fyldestgørende samarbejde, men Rådet er klar over hvad de ønsker sig konkret af kommunen og finder støtte til dette i frivilligpolitikken, der klart forpligter kommunen på maksimal inddragelse af de frivillige sociale foreninger.

Ifølge Center for frivilligt socialt arbejdes 4 niveauer for omtale af selve samarbejdet i frivilligpolitikken, er der tale om niveau 4, altså det konkrete niveau dels pga. rolle fordelingen mellem frivillige og kommune, dels pga. den meget konkrete handleplan.

I Næstved har de gode erfaringer fra den gamle Næstved Kommune været med til at sikre, at der på begge sider af samarbejdet ligger forventninger om et meget praktisk, systematiseret og brugerorienteret samarbejde. Indtil nu vurderer Frivilligrådet dog, at kommunen nedprioriterer det reelle samarbejde bl.a. fordi Rådet ikke er lovpligtigt. På længere sigt kan det vise sig nødvendigt at bruge den formelle del af frivilligpolitikken til at fastholde kommunen på sit ansvar overfor foreningerne i forhold til at indgå i lokal og tæt dialog. Rammerne for samarbejdet ser således lovende ud, men de egentlige strukturer mangler endnu at blive sat i værk.

Hjørring

KAPITEL 5 HJØRRING

OPSAMLING PÅ KAPITEL 5

De Frivilliges Samvirke i Hjørring indgår ikke i fordelingen af § 18 midlerne, men står til gengæld til rådighed for foreningerne som en form for klageorgan. Af samme årsag er det vigtigt, at Samvirket og dets rolle er kendt ude blandt foreningerne, og her lider Samvirket under manglende synlighed. Tidligere har man forsøgt sig med en række fællesaktiviteter, men med svigtende fremmøde blandt de frivillige. Frivilligpolitikken er skrevet med henblik på at sikre frivilligområdets økonomiske ressourcer og selvstændighed og bliver denne gang revideret af kommunens embedsmænd. Overordnet set ligger samarbejdet mellem kommunen og De Frivilliges Samvirke udelukkende hos Samvirket med undtagelse af behandlingen af ansøgningerne til § 18 midlerne. Man kan overveje, om det ville være en fordel, hvis kommunen deltog mere direkte i samarbejdet, både for at styrke opbakningen og synligheden af Samvirket og for at udvide Samvirkets mulige kompetencer og virke.

Samarbejdsorganet i Hjørring hedder 'De Frivilliges Samvirke' (Samvirke) og opstår første gang i 1999. Det består af syv medlemmer og tre suppleanter og fungerer som paraplyorganisation for frivillige sociale foreninger i kommunen. Medlemmerne vælges på årsmødet. Samvirket er valgt ud fra tre temabaserede valggrupper og modtager sekretærbistand fra frivilligcentret. Frivilligpolitikken blev vedtaget i 2006. Frivilligcentret kaldes 'Forsamlingsbygningen' og drives af kommunen.

5.1 PROCESSEN MED AT OPRETTE RÅD OG FORMULERE FRIVILLIGPOLITIK I HJØRRING

I den gamle Hjørring Kommune foregik der lang tid før sammenlægningen en del samarbejde mellem foreninger og kommune på frivilligområdet. Der fandtes en frivilligpolitik, et frivilligcenter og De Frivilliges Samvirke med en kommunal repræsentant. Sidstnævnte var egentlig frivilligcentrets bestyrelse. I Hirtshals, som er en anden af sammenlægningskommunerne, havde man et Frivillighedsråd med politisk deltagelse og en frivilligpolitik, og der blev ofte afholdt dialogmøder med kommunen. Da kommunesammenlægningen nærmede sig, afstedkom det et ønske fra netop Hirtshals Kommune om, at frivillige foreninger i

de fire sammenlægningskommuner skulle finde en fælles model for det fremtidige samarbejde. Embedsfolkene i Hirtshals inviterede derfor til dialogmøde, hvilket hurtigt viste sig at blive en svær øvelse pga. en noget anderledes situation i de to mindre kommuner Løkken-Vrå og Sindal:

"F1: Altså, Hirtshals var oplagt, de havde et frivilligråd at pille repræsentanter ud af, Hjørring var oplagt, de havde De frivilliges Samvirke, at pille repræsentanter ud fra, Løkken-Vrå var nok knapt så oplagt, der var ikke organiseret noget, og det samme med Sindal.

R2: Jo, der var vel Erik nede fra Huset, men Sindal var jo primært ældreområdet og de havde ikke noget organ, som repræsenterede de frivillige.

R3: Nu Sindal og Løkken-Vrå var to mindre kommuner af de nu sammenbragte fire kommuner. Løkken-Vrå, som jeg kommer fra, og Sindal var nogenlunde lige store og deres foreningsopbygningen var også meget identiske. [...] Vi havde den primære interesse i at gå med [i opstarten af noget fælles], fordi vi manglede en hal, og vi vidste ikke om den nye kommune ville sætte sig på alle haller, så vi havde en vital økonomisk interesse i at gå med i optakten til Samvirket. [...] Men ellers har vi jo ikke rigtig

haft noget samvær efter den tid, vi har heller ikke haft nogen tilskyndelse til det, fordi der ikke har været noget, der har pint på, fordi vi fik vores hal, og den er ikke blevet kommunal endnu [...]"

Trods problemer med at finde repræsentanter, Sindal endte med at sende en repræsentant fra Socialudvalget, lykkedes det at samle en arbejdsgruppe. Målet med gruppens arbejde var at sørge for, at det blev den højeste fællesnævner for fremtidig indflydelse på kommunen, især i økonomisk henseende, der dannede basis for et nyt fællesorgan. I et oplæg til den ny Hjørring Kommune forfattede arbejdsgruppen derfor en frivilligpolitik og en beskrivelse af et nyt samlende De Frivilliges Samvirke. Kommunen godkendte begge dele, og indkaldte herefter til et stort årsmøde for foreningerne i alle fire kommuner. På mødet blev medlemmerne af De Frivilliges Samvirke valgt ud fra tre undergrupper: Handicap- og patientforeninger, Rådgivninger- og hjælpeorganisationer og Ældreorganisationer. Der kom ingen politikere eller embedsfolk med i Samvirket, men en konsulent fra frivilligcentret fik overdraget sekretærfunktionen.

En af de store problematikker i processen blev sammenlægningen og de forskellige tilgange til det frivillige område, som de lokale foreninger hver især bragte med sig - især på det økonomiske plan:

"R2: Jeg tror da den største tærskel, der skulle krydses dengang, det var da de der vidt forskellige måder, hvorpå man så på hvem, der stod for uddelingen af de her § midler og hvem, der var den rette til det. [...] Vi var på besøg i en anden kommune, hvor det gik op for os, at det kun var to formål, de støttede, og alle andre kunne lige så godt pakke deres ansøgninger væk. Så havde vi duksene i Hirtshals, som var rigtig kendte, I var dem, der brugte de fleste af de penge, I skulle. Men det var en af de ting vi først og fremmest skulle gå sammen om at formulere, hvor meget skal vi egentlig selv have at sige, og hvor meget skal der sidde en eller anden og bestemme, hvem der må.

[...]

F1: Der var vi meget forskellige, vi gik fra en kommune, der betalte 20 % af § 18 midlerne til organisationerne og til en kommune, der betalte 100 %. Det var spændet."

Derudover lå fokus meget forskellige steder, mens

Sindal som sagt gik med i arbejdsgruppen for at redde deres hal, var Hjørring interesseret i økonomisk indflydelse og Hirtshals igen havde andre interesser:

"R4: Jeg kan huske frustrationen i perioden, hvor vi var i gang i Hirtshals, altså hvor det med pengene, det kørte [...]. Så det vi brugte meget tid på i Rådet var oplæg til dialogmøder, og hvad kunne man gøre for at gøre nogle ting sammen. Jeg kan huske, vi snakkede med Keld for at høre, om man kunne investere i et anlæg, som man kunne låne ud, et blad, gøre noget for at bringe de frivillige sammen og give dem udbytte af hinanden. Men frustrationen var, at så kom vi sammen [fra flere kommuner] og så kom det massivt til at handle om hvordan vi får fællesnævneren op. Det var vigtigt, at det kom til at handle om økonomi."

Forskellige forventninger var ikke den eneste problematik, de aktive frivillige stødte på, selve integrationen af lokalkræfterne og arbejdet med at få skabt en fællesskabsorientering på tværs af tematikker, målgrupper og lokaliteter, var en stor udfordring:

"R2: Frivilligt Samvirke har vi jo altid haft rundt omkring i forskellige former. Den største kamp var vel at samle os og sige, nu hedder vi Ny Hjørring. Hjørring Kommune eller os der holdt til i huset her [Forsamlingsbygningen] var ikke big bad brother, der tvang alle til at komme herind. Huset her var et tilbud, huset er jo ikke det De Frivilliges Samvirke, det er bare nogle fysiske rammer, og jeg boede selv i en anden af kommunerne, men repræsenterede en forening herinde, og det har virkelig været en kamp at komme fra dem og os til vi. Og vi er der stadig ikke, når vi sidder i styregruppen, nu hvor vi også har fået en tredje gruppe nemlig ældreorganisationerne med, og der er stadig nogen, der siger, jamen det har ikke noget med os at gøre, jo for vi sidder her for de frivillige, lige meget om de er 14 eller 84. Vi varetager de frivillige, vi kan være ligeglade med hinandens foreninger, men det er vi ikke, vi er et vi nu, det skal vi i hvert fald være."

5.2 FRIVILLIGPOLITIKKEN I HJØRRING

Frivilligpolitikken fylder ca. 6 sider og starter med en beskrivelse af Hjørring kommunes syn på det frivillige arbejde, der skildres som et supplement til kommunens egne ydelser. Målsætningen med samar-

bejdet skal ske med respekt for foreningernes egenart, det skal baseres på tillid og sikre en bred vifte af tilbud og styrke indsatsen omkring sårbare grupper i lokalsamfundet. Dette skal ske ved at inddrage borgerne i problemløsningen og skabe helhed i det lokale sociale arbejde, sikre en åben dialog mellem kommune og foreninger og ved at satse på forebyggelse. Så følger en definition af det frivillige sociale arbejde og herefter følger ansøgningsreglerne for § 18 midlerne. Frivilligpolitikken afsluttes med en beskrivelse af Forsamlingsbygningen i Hjørring, hvis formål det er at formidle viden om området, vejlede, støtte og koordinere foreningerne samt stille lokaler og faciliteter til rådighed. Så understreges vigtigheden af en dialog med Sundheds- ældre og handicapudvalget og foreningerne via det årlige dialogmøde. Udover dialogmøderne opfatter kommunen kontakten til De Frivilliges Samvirke som værende vigtig. Endelig beskrives De Frivilliges Samvirke kort med sine målsætninger om dialog og aktiviteter på tværs af foreninger (se bilag 5).

Medlemmerne af det nuværende Samvirke og medlemmerne af arbejdsgruppen fra samarbejdets begyndelse påpeger, at de har været oppe imod et dårligt politisk klima, men alligevel har formået at opnå nogle ting med f.eks. frivilligpolitikken:

"R5: Men vi må vel sige, at uanset hvilke politikere, der har siddet der, så har vi set med den frivillige verdens øjne egentlig fået det, som vi gerne ville, idet vi jo i stor målestok har fået den frivilligpolitik, vi kunne ønske os. Nu begynder politikerne så at skubbe den anden vej, der kommer nogle ændringer nu fra politikerne, og som vi så skal tage stilling til.

F1: Der er for første gang blevet foreslået nogle ændringer til frivilligpolitikken fra kommunens side, og den er sendt til høring i ældrerådet og i handicaprådet og bliver sendt til høring i De Frivilliges Samvirke, så det bliver en høringsfase om ændringer.

I.: Og de ændringer er rent kommunale?

F1: Det kan man sige, de kommer af, at man jo betragter forsamlingsbygningen her som Hjørring kommunes frivilligcenter, og der er med vedtagelse af budget 2009 sket en større strukturel ændring for os, og det prøver man så på at få afspejlet og få oprettet i frivilligpolitikken. Vi får mange flere

steder at tage os af, frem for det vi havde før. Jeg synes egentlig bare, at det er præciseringer, det er ikke ændringer."

En af de ting De Frivilliges Samvirke frygter, er, at kommunens fokus på sundhed og forebyggelse, som er skrevet ind i den nye revidering af frivilligpolitikken, vil betyde, at man tager penge fra § 18 midlerne og bruger dem på egne kommunale projekter under dække af, at man understøtter samme udsatte målgrupper som det frivillige sociale arbejde. En af de nye opgaver for Samvirket kan derfor blive at slå fast om og i hvilken grad, midlerne må gå til lønnet arbejde, og om dette i så fald skal ligge i foreningerne. Frivilligpolitikken er grundlaget for samarbejdet, hvorfor Samvirket og frivilligpolitikken er tæt forbundet:

"I.: Spiller politikken en rolle?

F2.: Den er da grundlag for det hele, den bestemmer hvad vi gør og hvorfor.

F1: Der hvor den spiller en rolle er der, hvor den bliver misbrugt, i forhold til § 18 midlerne. Men den er kanongod, alle er dybest set tilfredse med den, så hvis alle overholdt hvad der stod der, tror jeg ikke, at du ville høre noget vrøvl fra nogen.

I.: Så I er vogterne af samarbejdsgrundlaget med kommunen?

F1: Ja lige så snart man synes, at det var ikke det, der var hensigten med det, så kommer Samvirket til sin ret på en positiv måde."

5.3 SAMARBEJDET I HJØRRING

De Frivilliges Samvirke i Hjørring opfatter sig selv som en form for hhv. vagthund i forhold til at overholde frivilligpolitikken og klageorgan i forhold til behandlingen af ansøgninger til § 18 midlerne, som Samvirket intet har med at gøre:

"F1: Der er ingen kompetence på den måde. Kompetencen ligger i at få dialogen og overbevise nogen om, at det er forkert, det der sker, hvis det er det. Så er der nogen, der kommer igennem og siger hold da op, nu er alle seniormotionsholdene i klemme her og så tager Samvirket sig af den sag. Eller prøver på at sige, det er ikke rimeligt det her, at pensionisterne nu skal de pludselig betale hal-

leje, det er ikke rimeligt.”

[...]

I.: Så I er ikke inde over kriterierne for § 18 midlerne, ud over hvad man kan tage fra politikken? Så I fungerer mere som en form for klageorgan eller lign. Hvis der er sket et eller andet?

R5: Hvis der er sket noget, så ville vi bede om at få ansøgningerne og så reagere på det. Vi har i øjeblikket en sagsbehandling, der ikke er helt ren i det, og som vi skal have kigget på, og der bider vi os fast i haserne. Men vi håber, at nogle af de stramninger, der kommer fra kommunen selv kan afhjælpe noget af det.”

Formanden tilføjer her, at kriterierne for uddeling er ret uklare og derfor er Samvirket meget opmærksomme på den måde og med hvilke begrundelser midlerne udbetales. Som klageorgan fungerer Samvirket efter hensigten, i forbindelse med hallejen fortælles det, at:

”R2: Jo og så virker det måske bedre, at en overordnet instans som et Samvirke går ind og klager eller anker end at syv forskellige foreninger sidder med de samme ting men mest kommer til at virke som brokkerøve.

R1: Det var det, vi oplevede med hallejen, hvor vi klagede men intet svar fik, og hvor du [F1] så spillede ud, og vi var samlet og så skete der noget.”

Men det er ikke kun foreningerne, som kan finde en mere direkte kanal til politikerne i Samvirket og således få nogle emner igennem, for omvendt er det også netop foreningerne, der giver Samvirket sin styrke:

”F1: Vi er så mange bag Samvirket, og når du gør det op i mennesker, så tror jeg faktisk, at der hænger et par byrådsmandater der, hvis man virkelig ville det, bruge det som et politisk pressionsmiddel, og jeg tror også politikerne ser det som sådan. Vi havde eksemplet med hallejen, hvor 23 senior-organisationer stod bag, der rykkede det. Det skal ikke være en politisk pressionsgruppe, men man skal ikke underkende potentialet.”

Samvirket har valgt ikke at have politikere eller

embedsmænd siddende som medlemmer, de fastholder, at det er vigtigt, at foreningerne først og fremmest opnår en fælles holdning til tingene. Til gengæld kaldes sidstnævnte ind, hvis der er behov for at afklare eller diskutere bestemte emner. Politikerne mødes med Samvirket en gang om året, tidligere var det efter udbetalingen af § 18-midlerne, men i dag er det med et bredere sigte. Omvendt har foreningerne flere gange ønsket at invitere politikerne ud til forskellige aktiviteter uden held:

”F1: Og så er vi inde i en forståelsesproces af, at vi er blevet en storkommune, man kan ikke lige smutte ned og tale med socialudvalgsformanden mere, de er rykket op på et niveau, hvor vi ikke kan snakke med dem mere. Så bliver der nogle andre, så det er en saga blot, at de kommer ned, de har rykket sig et niveau op, og det skal de også.”

Ideerne til Samvirkets aktiviteter kommer fra årsmødet, hvor også de forskellige tema-grupper holder møde, vælger deres repræsentanter til Samvirket samt de punkter, de ønsker, der skal arbejdes videre med. Hjørring har allerede prøvet en del aktiviteter af herunder fælles cafeaftener på tværs af foreningerne, hvor der desværre ikke mødte nogen op. Et nyere tiltag er en fælles kalender og et nyhedsbrev, der skal orientere om foreningernes respektive aktiviteter. Trods ros fra baglandet, har Samvirket haft problemer med at få kontaktpersonerne i foreningerne til at formidle informationerne videre. Samvirket er opmærksomt på, at det handler om ressourcer i foreningerne:

”R2: Os der sidder her, vi er virkelig de her ildsjæle, der ikke kun engagerer os i vores egne foreninger men også i det her. [...] For nogen er det fint at tage to frivillige vagter om måneden i krisecentret eller i cafeteriet eller en nørklevagt på Havgården, og somme tider skal vi passe på ikke at sætte vores standarder for andre, folk brænder ud, jeg har selv været nødt til at tage orlov fra min forening, fordi jeg simpelthen brændte ud. Og kan jeg godt mærke, at hvis man skal tilbage, så er man nødt til at stoppe op sige, der er en grund til, at man overhovedet er frivillig især inden for handicap- og patientorganisationer, vi er der jo ikke for sjov.

I.: Men siger du også lidt, at det er i overkanten at bede folk om både at være engageret i deres egen forening og i Samvirket.

R2.: Vi får jo masser af gode forslag til årsmødet, og vi har da prøvet at stable en fest på benene, men lige så snart det så kommer til tilmeldingen, så kniber det med opbakningen.

F2: Det er vel noget med, at folk har deres primære forening, som de så lægger deres kræfter i, og så er Samvirket en paraplyorganisation, og så er der vel ikke noget at sige til, at kræfterne er ved at slippe lidt op, når man også er frivillig."

En anden grund til, at folk ikke møder op til aktiviteterne kan have at gøre med en form for fysisk og mental afstand fra samvirket:

"R5: Jeg kan sommetider høre nogle frustrationer fra dem, der så sidder i Samvirket, at vi sidder jo nok og kan se vigtigheden af det, men det er jo også svært, fordi vi så skal tilbage til vores egne foreninger og formidle det der og få dem med i det, og endnu sværere for dem, der så ikke sidder i Samvirket og deres foreninger.

[...]

R4: Der er også den der fysiske-mentale afstand. I Hirtshals nød vi at komme til stormøderne, fordi vi kendte hinanden, og det var hyggeligt og folk kom jo frem til mødet – ikke pga. temaet men for at være lidt sammen. Og den er selvfølgelig gået af fløjten pga. de nye vilkår også fordi de større foreninger har deres interessefællesskab i en regional eller national sammenhæng med landsorganisationerne."

Men Samvirket mangler også synlighed blandt foreningerne:

"I.: Har I en fornemmelse af om foreningerne rundt omkring – by- og landzone – er klar over, at I findes og, at det er de funktioner I har? Hvor gode er I til at komme ud til baglandet?

R5: Ikke gode og det tror jeg har lidt at gøre med, at det første år har været noget med at overleve og finde ud af, hvor er det, vi er i det her system og med hinanden og få fodfæste i alt det nye, så jeg tror ikke Samvirket er gode til at lave alt den der udadvendte aktivitet. Det tror jeg bare er et af de af de områder, vi skal prøve at arbejde mere med fremover. Omvendt tror jeg, at Samvirket har gjort

en del for, at en del foreninger har fået øjnene op for hinanden og måske for Samvirket. Jeg havde jo aldrig hørt om hallejer, hvis det ikke var for Samvirket, og der er da også en masse andre ting, som de forskellige foreninger laver, som jeg ikke ville have anet noget om eller have kunnet relatere til, hvis ikke jeg havde fået det den vej igennem."

En vigtig udfordring i nærmeste fremtid bliver faren for at miste sekretariatsfunktionen, og så er det ikke kun den menneskelige ressourceknaphed, der bliver et problem:

"R5: Og der sidder vi med en alvorlig bekymring i Samvirket, fordi grunden til, at det har fungeret indtil nu er, at vi har haft en stærk sekretariatsfunktion herinde først i Søren og så i Signe. Og det er det jo ingen hemmelighed, at Signe ikke kan blive til længere end udgangen af, der udløber den projektstilling, som Signe sidder i. Og der er indtil videre ikke nogen løsning på, hvad der så skal ske, og der skal Samvirket rende uhyre stærkt for at opretholde...der er den der sparring bagud i huset her, for det har godt nok gjort, tror jeg, at vi har kunnet fungere så godt som vi faktisk har.

R2: Men også fordi Signe og Søren har snablen inde i kommunen og hører hvad der sker.

R5: Og det er vigtigt, at foreningernes adressekartotek ligger herinde og ikke ude ved en eller anden fra Samvirket. Det er mere trygt, at det ligger i et sekretariat frem for en eller andet der er syg eller bortrejst."

Sekretariatsfunktionen har ikke bare fungeret som informationskanal ind i kommunen men har også haft styr på regler og har kunnet lave opsøgende arbejde på forskellige aktuelle emner. Uden den funktion, og sammenholdt med diskussionen om manglende menneskelige ressourcer, kan det blive svært at opretholde og især udvikle Samvirkets funktioner. Samtidig mener formanden, at der er sket et skred i forholdet mellem kommune og foreninger, flere opgaver, som før påhvilede det kommunale, er i dag flyttet over på de frivillige foreninger. Dette sker samtidig med, at det er svært at rekruttere nye frivillige. En af deltagerne foreslår, at man i fremtiden simpelthen må ansætte professionelle ildsjæle til at være politiske på foreningernes vegne, som så også vil blive deres primære rolle.

5.4 SAMMENHÆNGEN MELLEM PROCES, FRIVILLIGPOLITIK OG SAMARBEJDE I HJØRRING

FIG. 8 KONKLUSION PÅ HJØRRING KOMMUNE

Anbefalinger	Formel	Reel	Gennemskuelig
Elementer			
Proces	Processen i Hjørring var offentlig og anerkendt fra begge parter side og endte i både en frivilligpolitik og et samarbejdsorgan, om end processen ikke var nedskrevet i detaljer må den siges at være FORMEL .	Processen blev initieret af en kommune, men gennemført af foreningerne alene, hvilket syntes at være til alles tilfredshed. Derfor må processen kategoriseres som værende REEL .	Processen var gennemskuelig pga. en klar rollefordeling men også i forhold til det utvetydige sigte at sikre mest mulig indflydelse for foreningerne. Omvendt var processen præget af lokalkulturelle forskelle, som gjorde den mere uigennemskuelig. Alt i alt var processen DELVIS GENNEMSKUELIG .
Frivilligpolitik	Målgrupperne for arbejdet er klart formuleret og i sidste del af frivilligpolitikken bliver strukturen for dialogmøderne og disses mulige indhold nævnt. Der er dog ikke tale om en formel frivilligpolitik, da beskrivelsen foregår på et meget overordnet niveau, og eftersom der hverken er handlingsplaner eller forslag til øget dialog. Frivilligpolitikken er således DELVIS FORMEL .	Frivilligpolitikken indebærer hverken kompetencer, rettigheder, konkrete aktiviteter eller tiltag og selv om der nævnes en målsætning om, at kommunen skal holde kontakten til Samvirket, opfylder frivilligpolitikken IKKE standarderne for at være REEL .	Ansvar og roller er kun beskrevet meget løst, og selv om Frivilligcentret er beskrevet som et fysisk forankringssted for frivilligområdet er frivilligpolitikken UIGENNEMSKUELIG .
Samarbejde	Samvirket arbejder efter årsmøde beslutningerne og selv om de er nedskrevne indgår kommunen ikke i disse, hvorfor selve samarbejdet må siges at være DELVIS FORMELT .	I tilfældet med hallen kan Samvirkets rolle som klageorgan beskrives som værende reelt. Men Samvirket har ingen kompetencer, og selv om det har forsøgt sig med forskellige konkrete aktiviteter har kommunen ikke deltaget, ligesom foreningerne ikke har bakket tilstrækkeligt op. Samarbejdet må derfor falde under kategorien DELVIST REELT .	Samarbejdet er gennemskueligt indadtil, hvor behandlingen af § 18 ligger udelukkende hos kommunen, mens Samvirket fungerer som klageorgan. Samtidig er al initiativ forankret hos Samvirket. Selv om der var ønsker om, at politikerne interesserede sig mere for foreningerne, må samarbejdet karakteriseres som værende GENNEMSKUELIGT .

Et meget formelt og reelt samarbejde har i Hjørrings tilfælde udmøntet sig i en mindre redskabsagtig og brugbar frivilligpolitik, der igen har resulteret i et meget gennemskueligt samarbejde, men hvor Samvirket synes at stå alene med at arbejde for det frivillige sociale arbejde i kommunen.

I Center for frivillig socialt arbejdes termer kan frivilligpolitikken siges at være på et symbolsk og delvist metodisk niveau pga. beskrivelsen af dialogmødernes indhold, men ikke konkret fordi hele handle-delen er udeladt.

Overordnet set ligger samarbejdet mellem kommunen og De Frivilliges Samvirke udelukkende

hos Samvirket med undtagelse af behandlingen af ansøgningerne til § 18 midlerne. Samvirket har haft en politisk engageret opstart, men undervejs har nye udfordringer omhandlende forvaltning af Samvirkets medlemsressourcer og en mangelfuld opbakning fra baglandet foreløbig begrænset deres rolle til at fungere som et om end effektivt klageorgan. Man kan overveje, om det ville være en fordel, hvis kommunen deltog mere direkte i samarbejdet, både for at styrke opbakningen og synligheden af Samvirket og for at udvide Samvirkets mulige kompetencer og virke. Samvirket er i alle tilfælde glade for kommunens rolle med at revidere frivilligpolitikken, mens Samvirket selv agerer høringspart.

KAPITEL 6 HVAD KAN DER SIGES OM FORMELLE, REELLE OG GENNEMSKUELIGE – OG MEGET LOKALE ELEMENTER?

OPSAMLING PÅ KAPITEL 6

I kapitel 6 konkluderes det, at der i de fire case-kommuner ikke umiddelbart var en logisk sammenhæng mellem undersøgelseskategorierne. Således betyder en formel proces ikke nødvendigvis, at politikken også bliver formel eller, at det efterfølgende samarbejde bliver det. I stedet viste det sig, at alle tre anbefalinger er vigtige men, at de må tilpasses de lokale ressourcer og prioriteres efter de ønsker og behov, der findes i den pågældende kontekst. Den vigtigste erfaring fra undersøgelsen er, at lokale frivilligråd er fleksible størrelser, der ikke kan sættes på formel men må opbygges af forskellige prioriterede elementer såsom organisering, medlemstyper og -antal, forholdet til bagland, visioner, mål og kapacitet til at virke optimalt i den enkelte kommune. Derudover dukkede der en række temaer op, som har vist sig at påvirke udseendet af det lokale samarbejde: Frivilligrådernes roller (brobyggere, klageorgan, ansøgningsbehandlere, paraplyorganisation osv.); historikken bag oprettelsen af frivilligrådene og de gensidige forventninger, den har skabt til samarbejdet; integrationen af de forskellige frivilligkulturer i de sammenlagte kommuner; ildsjælene og deres ressourcer til både at engagere sig i egne foreninger og i frivilligrådene og frivilligcentrenes rolle i en trebenet organisering med hhv. frivilligrådene og kommunerne.

I dette opsamlende og diskuterende kapitel samles der op på sammenhængen mellem undersøgelseskategorierne. Men som sagt er det klart, at analysemodellen alene ikke kan forklare de komplicerede faktorer, som præger de fire lokale samarbejdsvarianter og derfor vil en række andre fremkomne faktorer også blive gennemgået.

6.1 FORMEL, REEL OG GENNEMSKUELIG

I gennemgangen af de fire cases, har det vist sig, at det er sjældent et samarbejde virkelig er foregået med en formel proces, i hvert fald ikke set med foreningernes øjne. I Næstved og Odense skete der misforståelser i starten af processen og opstod forskellige dagsordener mellem kommunen og foreningerne. I Syddjurs og Hjørring havde man en stor opgave i at forventningsafstemme og integrere de forskellige kommunale såvel som frivillige kulturer fra forskellige kommuner i samme proces. Det viser sig altså, at selv om en proces måske ikke er formel dvs. nedskrevet og gensidig

anerkendt, så bør den i det mindste være reel og gennemskuelig dvs. basere sig på klare og accepterede roller og en tydelig dagsorden. I så fald synes det at betyde mindre om foreningerne "kun" er høringsparter, er med til at formulere rammerne for samarbejdet eller udformer disse alene.

En reel og gennemskuelig proces fører ikke nødvendigvis til en formel, reel og gennemskuelig frivilligpolitik. I forhold til undersøgelseskategorierne levede meget få af frivilligpolitikkerne op til anbefalingerne, heller ikke selv om processen var lovende, sådan som det f.eks. var tilfældet med Syddjurs og Hjørring. Men her er det vigtigt at pointere, at der lokalt er meget stor forskel på, hvad man forstår ved en god politik: Skal den være kort og overordnet, så frivilligrådet kan forme sine egne procedurer og mål? Skal den først og fremmest definere roller således, at foreningerne sikres selvstændighed og egenart? Eller skal den være detaljeret og konkret, så den kan bruges som klagegrundlag eller til at fastholde rettigheder og

services? I undersøgelsen er det bemærkelsesværdigt, at alle frivilligrådene var tilfredse med deres frivilligpolitikker, som opfylder deres umiddelbare behov for politisk opmærksomhed, at fastholde rettigheder eller at give frihed til at udforme egne procedurer.

For de fleste af frivilligrådene spiller frivilligpolitikken en mindre rolle i det daglige arbejde, hvor konkrete problematikker og opgaver er i fokus. I de tilfælde, hvor frivilligpolitikken synes have sin berettigelse, er der tale om en udfoldet og detaljeret tekst, der især er tydelig omkring kriterierne for uddelingen af § 18 midlerne og de forpligtelser kommunen har overfor frivilligområdet. I Næstved står det direkte i frivilligpolitikken, at kommunale ledere skal indkalde de frivillige organisationer ved nye tiltag og høre disse, her kan Frivilligrådet bruge teksten til lægge pres på kommunen for at få arrangeret de møder med forvaltningerne, som de ønsker sig. I Næstved og Hjørring har man brug for at fastholde sine frivilligkonsulenter og få beskrevet deres opgaver og services sådan, at arbejdet i frivilligrådene kan fortsætte optimalt, og her kan frivilligpolitikken også vise sig at være vigtig. I Syddjurs står der i frivilligpolitikken, at kommunen forpligter sig til som minimum at udbetale bloktilskuddet til frivilligområdet og overføre uforbrugte midler til året efter, derfor kæmper Rådet videre for at få deres penge. Men omvendt er det ikke til at sige, om formaliteten i denne kommune også ville kunne skade omfanget og dybden af mere uformelle kompetencer. Ville Frivillighedsrådet i Syddjurs f.eks. miste sin eksklusive adgang til at behandle og indstille ansøgningerne til § 18 midlerne, hvis det pludselig blev krævet, at denne kompetence blev nedfældet?

En kort og symbolsk frivilligpolitik kan dog omvendt sagtens føre til et reelt samarbejde, som det er tilfældet i Syddjurs. Som det eneste råd blandt de fire, har medlemmerne holdt hårdt på adgangen til at behandle og indstille ansøgningerne til § 18. Selv ikke i Hjørring, hvor Samvirket gennem hele processen og i det daglige virke har arbejdet meget autonomt og med fokus på selvstændighed, er dette kompetenceområde kommet i spil. Omvendt har en mere udfoldet frivilligpolitik, som man finder det i Odense ikke betydet et hverken mere formelt, reelt eller gennemskueligt

samarbejde. Tværtimod kæmper Samarbejdsforum med at fastholde sine foreningsmedlemmer og skabe mening i det daglige arbejde. Undersøgelsen påviser heller ikke utvetydigt, at det er en god proces, der leder til et godt samarbejde. I Odense og Næstved finder vi en klar sammenhæng mellem de indledende uklare rollefordelinger og manglende formalitet og så den skepsis, som foreningerne fortsat nærer til kommunens intentioner, hvorfor de også tøver med at involvere sig i samarbejdet. Men i Hjørring og Syddjurs, hvor processerne virkede mere formaliserede og glidende har det ikke pt. resulteret i et optimalt samarbejde med forpligtelser på begge sider.

Overordnet set, kan analysemodellen altså ikke påvise nogle overordnede sammenhænge mellem det formelle, det reelle og det gennemskuelige, men nærmere bruges til at vise hvordan begreberne enkeltvis kan være vigtige og brugbare i det aktuelle samarbejde. Med andre ord peger denne undersøgelse på, at det daværende Rådet for Frivilligt Socialt arbejdes anbefalinger fra 2007 skal tilpasses og prioriteres i forhold til den lokale kontekst. Undersøgelsen 'At følge et godt Råd' har ydermere vist, at der er en række andre faktorer som på godt og ondt former det lokale samarbejde. I de næste afsnit vil vi kort gennemgå dem en for en.

6.2 FRIVILLIGRÅDENES ROLLER

Frivilligrådernes roller viste sig til stor overraskelse at være meget forskellige og ofte også meget gennemtænkte. I Hjørring har Samvirket indtaget en funktion som vagthund og klageorgan, mens de har valgt at holde sig udenfor ansøgningsbehandlingen. På denne måde opnår Samvirket at få lavet en tydelig skillelinje mellem kommunens og deres egne funktioner og kan derfor optræde som foreningernes talerør ind i kommunen. Med rollen som klageorgan har Samvirket eventuelt også begrænset mulighederne for at udvide sine kompetencer i form af en større, mere direkte indflydelse på kommunens praksis og politik på socialområdet. Rollen som klageorgan og vagthund er helt afhængig af baglandets kendskab og opbakning til Samvirkets arbejde, og her har det indtil nu vist sig, at der stadig ligger et stort arbejde foran de i forvejen meget engagerede medlemmer.

I Odense har medlemmerne af Samarbejdsforum helt andre visioner, de ønsker sig en bedre integration i det kommunale system og at kunne udøve indflydelse på den kommunale politik via deltagelse i råd, arrangementer og seminarer, hvor de kan tilbyde deres viden og ekspertise. De har fra starten af været klar over, at de ville samarbejde med kommunen på området og beskriver en afhængighed af velvillige politikere og embedsmænd for at kunne opfylde dette mål. På grund af tidligere tiders komplicerede forhold til kommunen har Samarbejdsforum svært ved at holde foreningernes interesse og heri ligger selvfølgelig en opgave. Men i forhold til deres ønskede rolle som hørings- og dialogparter, er det lige så preserende, at medlemmerne får lobbyeret i kommunen, og gør det klart overfor de kommunale medlemmer i Forum, hvor de mener, at samarbejdet skal bevæge sig hen. Det kan være, at dette fokus samtidig ville løse op for problematikken omkring manglende indhold i samarbejdet.

Næstved Frivilligråd indtager rollen som brobygger og bindeled. Det betyder, at Rådet indgår som part i behandlingen af § 18 ansøgningerne, høres i forskellige sager og satser på at komme i direkte dialog og samarbejde med de relevante forvaltninger. Her er rollen altså mere rettet mod indsatsområder og brugergrupper og mindre rettet mod opdelingen kommune-foreninger. Med til rollen hører også, at Rådet skal formidle mellem kommune og foreninger, når det kommer til nye tiltag, tendenser og udviklingstiltag. Rådet indgår i et treparts-samarbejde med kommune og frivilligcenter, og i interviewet var det til tider svært at skelne holdninger, roller og funktioner fra hinanden. Hvis det også er sådan det virkelige samarbejde ser ud, kan det betyde, at funktionen som fagforening eller paraplyorganisation, der også blev nævnt, kan blive svær at gennemføre. Der ligger også en udfordring i at holde foreningsfokus, samtidig med, at det konkrete arbejde kommer til at handle om særlige afgrænsede tema-områder og undgå, at foreningerne arbejder videre med kommunen men udenom Rådet.

I Syddjurs handler det om at administrere § 18 midlerne og benytte sin viden om foreningerne, projekterne og de lokale forhold til at kunne indstille til en "retfærdig" fordeling. Rådet har i denne egenskab fået næsten frie hænder i sags-

behandlingen og har en uformel aftale med de ansvarlige politikere om, at deres indstillinger følges. Rådet er målrettet denne opgave og gør meget ud af at indhente information, før de træffer en beslutning. Den klare kompetencefordeling og den konkrete opgave gør Frivillighedsrådets arbejde meningsfuldt, alle ved hvad de skal, og hvorfor de er der, og hvad deres relation til kommunen er. Rollen som varetager af § 18 midlerne betyder dog også, at Frivillighedsrådet ikke kan agere klageorgan overfor kommunen og derfor står evt. utilfredse foreninger alene med deres frustration overfor kommunen. Et andet spørgsmål er, om Rådet evt. gør sig sårbart ved at lægge alle æggene i én (økonomisk) kurv. I tilfælde af, at politikerne ønsker mere aftalestyring eller at blande sig i sagsbehandlingen af § 18 ansøgningerne, er Rådets eneste funktion sat på spil.

Et frivilligråds rolle i det kommunale samarbejde er vigtig, fordi den afgør seriøsiteten og levedygtigheden af samarbejdet. Jo bedre defineret rådets opgaver og funktioner er, jo mere tilfredse virker medlemmerne, og jo nemmere er det for dem at se meningen med den tid, de stiller til rådighed. I nogle tilfælde har rådene valgt sig en rolle og står fast på den, men der er også råd, som ikke helt er klar over de mulige roller, de kan indtage. Der ligger altså en definitions-, videndelings- og formidlingsopgave i den videre udvikling af frivilligrådene. Lige meget hvilken funktion et råd antager, er det dog vigtigt, at medlemmerne overvejer relationen til både kommunen og til deres foreningsbagland og indretter deres arbejde, visioner og opgaver i overensstemmelse hermed.

6.3 HISTORIK OG KOMMUNESAMMENLÆGNINGER

En anden faktor, som viste sig at være af stor betydning for samarbejdet var den historiske proces, der lå bag oprettelsen af et frivilligråd og en frivilligpolitik. I Næstved går denne historie langt tilbage, og her har et positivt samarbejde skabt høje forventninger hos foreningernes i forhold til rollefordeling, samarbejdsinteresse og respekt for foreningernes ekspertise. Ved kommunesammenlægningen sker der imidlertid et kulturskifte i forvaltningen af frivilligområdet, som gør det klart, at forventningerne har baseret sig på en særlig lokal forståelse og tradition. Denne episode

bliver en vigtig del af det nye Frivilligråds bagage og har betydet, at det dengang skulle mobilisere støtte og vilje til at komme videre i samarbejdet. Det har måske også haft en betydning for, at Rådet i dag er opmærksom på at få defineret og skriftliggjort samarbejdsrelationerne som tilfældet er med frivilligkonsulentens opgaver. Eftersom der ret hurtigt kom en fælles samarbejdsgruppe på banen og den pågældende kontaktperson forlod stillingen, var det ikke indtrykket, at konflikten har givet næring til en mistillid, men måske nærmere et skærpet blik for de reelle forskelle på samarbejdsparterne og deres arbejdsform.

Historien fra Næstved genkendes til dels i Syddjurs, hvor der herskede forskellige opfattelser af frivilligpolitikens formål og indhold hos de ansvarlige parter herunder mellem den kommunalt ansatte sekretær og dele af de frivillige medlemmer. Forskellene bundede også her i forskellige traditioner fra de sammenlagte kommuner. Som i Næstved er episoden en vigtig del af Rådets fortælling om sig selv, men det synes nærmere at være den nyere konflikt om de indefrosne midler, som har bidraget til foreningernes utilfredshed med kommunen end den gamle uoverensstemmelse, der trods alt endte som hovedparten af Frivillighedsrådet ønskede det. De to cases viser dog, at samarbejdet er meget personafhængigt, hvorfor frivilligrådernes bevidsthed omkring egne ønsker og grænser er vigtig.

Hjørring Kommune var også en af de sammenlagte kommuner og her var samarbejdet på et tidligt stadie blevet iværksat via et initiativ fra kommunen. Imidlertid viste det sig, at den store udfordring nærmere lå i sammenlægningen af lokale foreningskulturer end i en ny kommunekultur. Selv om foreningerne var enige om det overordnede mål, nemlig at styrke deres indflydelse på frivilligområdet overfor kommunen, var de lokale interesser bag deltagelsen og fokus i arbejdet højst forskellige. Den integration, som skulle foregå dengang pågår stadig, og opgaven med at få Samvirket til at tænke på sig selv som en enhed er endnu ikke løst. En vigtig pointe er her opdelingen mellem center og periferi. De mindre byer har ikke kun andre mere konkrete interesser (deres hal f.eks.) end det større Hjørring, men de har også en vis resignation overfor at indgå i et samarbejde, som geografisk foregår "inde i byen" og som måske

omfatter mange opgaver og problematikker, som ikke umiddelbart synes relevante i de mindre byer. Som i et typisk center-periferi forhold frygter de mindre enheder at blive opslugt af eller domineret af centret, en problematik som ikke kun blev nævnt i Hjørring men også i Næstved.

En anden problematik som blev nævnt i forbindelse med kommunesammenlægningen handlede om den geografiske og mentale afstand, der er kommet mellem foreningerne i de forskellige gamle kommuner, mellem foreningerne og lokalpolitikkerne og mellem de aktive frivilligrådsmedlemmer. I Hirtshals mødte man før op i Frivilligrådet og til forskellige arrangementer, fordi man kendte hinanden godt og havde en personlig interesse i at deltage. Med sammenlægningen kender de aktive frivillige sjældent hinanden og mødes heller ikke i hverdagen, fordi man færdes i forskellige bymiljøer. Samme problematik gør sig gældende mellem foreningerne, hvor den sociale motivation til at møde op til forskellige arrangementer mangler, og hvor man måske har svært ved at identificere sig med aktiviteterne i Hjørring, når man selv bor i Sindal. Endelig har man tidligere været forventet med en tættere kontakt til lokalpolitikkerne og en bedre mulighed for direkte dialog, men med sammenlægningen er det sværere at opnå et personligt forhold eller få politikkerne til at møde op i de mindre klubber og foreninger.

I Odense er man sluppet for sammenlægningerne, men her har man ligesom i Næstved også en historie, der rækker langt tilbage i tiden. Historikken er kendetegnet ved et stærkt ønske om samarbejde med kommunen hos foreningerne, som omvendt ikke har vist samme interesse. Da samarbejdet endelig kommer i gang, beror det dels på et vedholdende engagement fra de frivillige og dels på en udskiftning i personale såvel som i politikere i kommunen. Igen viser det sig, at samarbejdet er meget personafhængigt især i opstarten men også, at foreningerne har holdt sig informeret om de politiske og interne forhold i kommunen og derfor har formået at opdyrke interessante forhold og lægge en fælles strategi for at kunne slå til på det rigtige tidspunkt. De frivillige foreninger i Odense er stadig meget interesserede i samarbejdet med kommunen, og ideen med at skabe et lokalt frivilligt forum var derfor også kun en næst bedste løsning, da kommunen ikke så ud til at rea-

gere. I Odense er der dog endnu ikke skabt en fornuftig samarbejdsmodel, og det betyder, at det er de gamle konflikter stadig spøger lidt i samarbejdet. Ifølge Samarbejdsforums medlemmer er det også historien, der ligger til grund for den ringe interesse, foreningerne viser Forum; de venter og tester kommunens seriøsitet og engagement.

Samlet set har historikken spillet en stor rolle i opbygningen af det nuværende samarbejde, men dog allermest de steder, hvor samarbejdet ikke efterfølgende har fundet en stabil og tilfredsstillende form. Kommunesammenlægningen er en vigtig del af historikken og har krævet meget arbejde for at opnå en fornuftig lokal integration. Kommunesammenlægningen har nogle steder betydet, at foreningerne opfatter samarbejdet som værende mindre vedkommende eller er i fare for at resignere i et center-periferi-forhold. Af positive konsekvenser har sammenlægningen betydet en gennemgang af samarbejdsrelationerne og administrationen af området, som ikke kun har skabt klare målgrupper for § 18 ansøgninger, men også mere struktur og gennemsigtighed omkring ansøgningsprocedurer og -behandling, bedre adgang til og information om det politiske niveau og mere gensidig udveksling mellem foreningerne. En vigtig indsigt fra de forskellige historikere er, at der i flere tilfælde har været tale om asymmetriske udviklinger, hvor det skiftevis har været kommunen og foreningerne, der har drevet samarbejdet fremad. Det betyder, at kommune og foreninger/frivilligråd også fremadrettet må have en gensidig opmærksomhed på hinandens ressourcer og mål for at undgå, at manglende aktivitet i en periode tolkes som værende lig en manglende interesse. Der kan lige så vel være tale om manglende menneskelige ressourcer, andre prioriteringer eller andre presserende aktiviteter.

6.4 ILDSJÆLE OG FRIVILLIGCENTRE

Hvordan sikrer man en fortsat interesse i frivilligrådernes arbejde og hvordan driver man samarbejdet fremad? Flere af frivilligrådene mente ikke, at de var gode nok til at nå ud til deres bagland, foreningerne. I Hjørring møder frivillige ikke op til Samvirkets arrangementer, i Odense falder medlemmerne fra til Samarbejdsforums møder og i Næstved er mange frivillige ikke klar over Frivilligrådets eksistens og opgaver. I Hjørring mener medlem-

merne af Samvirket, at en del af forklaringen skal findes i et ressourcespørgsmål. Mange af de frivillige i foreningerne har naturligt nok deres umiddelbare interesse i egne foreninger og har hverken tid, ressourcer eller interesse til også at indlede et samarbejde på politisk niveau. Samvirkets medlemmer er de såkaldte ildsjæle, som knokler for sagen og kan overskue en større lokal sammenhæng. Men et sådant engagement kan man ikke kræve af alle frivillige, mener medlemmerne, der selv har mærket alvorlige konsekvenser af deres arbejde på eget liv. Frivilligråd drevet af ildsjæle er tit nytænkende og motiverende, men de er også sårbare, fordi der skal meget lidt til at true fremdriften. Af samme årsag er Samvirket i Hjørring f.eks. meget afhængigt af den støtte og hjælp, de kan få fra kommunen via sekretærbistanden fra frivilligcentret.

I Syddjurs, er det ildsjælene, der sikrer den store grundighed med hvilken sagsgangen for § 18 midlerne bliver foretaget herunder med besøg til projekterne. I Næstved har ildsjælene sørget for kontinuitet i samarbejdet og, at et nyt samlende råd er blevet oprettet. I Odense er det ildsjælene, der trods ringe fremmøde ved rådsmøderne bliver ved og fortsat har visioner for samarbejdet. Et frivilligråd eller et frivilligdrevet organ generelt kan ikke eksistere uden ildsjælene, men det er vigtigt for rådernes fortsatte beståen, at deres store engagement omgives af støttende rammer som bl.a. varetager kontakten til kommunen og kan servicere rådene i deres mere praktiske funktioner. Dette gælder ikke mindst i kontakten til baglandet, hvor det også er i kommunens interesse, at rådene nyder så stor tilslutning fra borgerne som muligt.

I Hjørring og Syddjurs er det rådene, der suverænt varetager de aktiviteter, som ligger i frivilligregi, ligesom de formulerer – sammen med baglandet – deres mål uden kommunens deltagelse. I Næstved og Odense er kommunen derimod mere involveret i samarbejdet. I begge tilfælde ligger der et klart valg bag samarbejdet, men det kan være en overvejelse værd at tænke over de mulige konsekvenser. En af konsekvenserne ved den første model er, at det kan være svært at få integreret beslutninger og ønsker tilbage i kommunens forvaltninger. Kommunen har ikke umiddelbart noget ansvar for at bistå rådene i deres aktiviteter og

derfor står rådene alene med deres evt. problemer som f.eks. den manglende opbakning til Hjørring Samvirkes arrangementer. Kommunen har heller ikke noget incitament til at informere sig om foreningernes virke eller indhente deres viden i relevante situationer. En anden konsekvens kan være, at det bliver svært at udvikle rådernes funktioner og roller. Så længe de udelukkende arbejder på "foreningssiden" er chancen for, at de får mere indflydelse på den førte politik eller på kommunens initiativer meget ringe. Omvendt kan den involverende model skabe en del afhængighed af kommunen og forhindre frivilligrådene i at skabe fremdrift i deres aktiviteter. Det er f.eks. tilfældet i Næstved, hvor Frivilligrådet ikke kan få opbygget deres hjemmeside og i Odense, hvor den reelle integration i det kommunale system lader vente på sig. Det er dog vigtigt at påpege, at graden af kommunal involvering bør afhænge af frivilligrådernes mål. I tilfældet med Syddjurs er der ikke et umiddelbart ønske om at udvikle flere kompetencer eller få indflydelse på den kommunale politik, og derfor passer den aktuelle grad af involvering fint. I Odense derimod er ønsket at få mere og bredere indflydelse, og derfor er den tætte kontakt til kommunen også vital.

Meget af den støtte og de strukturer, som rådene kan trække på, kommer fra frivilligcentre. I Næstved og Hjørring varetager centrene sekretærbistanden og har også deltaget i opbygningen af frivilligrådene, mens det i Odense og Syddjurs var en frivilligkonsulent, der bistod rådene. Under interviewene blev det klart, at hvor centrene identificerede sig meget med foreningerne, var frivilligkonsulenterne naturligt nok mere orienterede mod kommunen. Frivilligcentre, især hvor der følger et aktuelt hus med, er en oplagt mulighed for at udbygge kontakten til baglandet, fordi man deler servicefunktion og miljø. Under interviewene var det dog til tider svært at skelne mellem rådernes og centrenes funktion og holdninger, fordi frivilligcentre var meget involverede i rådernes arbejde. Frivilligcentre er yderst vigtige for rådernes arbejde, men det forekommer også nødvendigt, at rådene formår at forme en selvstændig profil, der skiller sig ud fra frivilligcentrets og som ikke tager hensyn til en afhængighed af sekretærfunktionen.

6.5 GODE RÅD FRA GODE RÅD

Udover analysemodellen for det gode samarbejde, der peger på vigtigheden af at tilpasse begreberne: Formel, reel og gennemskuelig til den lokale kontekst, har denne undersøgelse identificeret en række vigtige elementer i det lokale samarbejde: Frivilligrådernes rolle, historikken og herunder særligt kommunesammenlægningerne og deres konsekvenser og betydningen af ildsjæle og frivilligcentre. Men derudover har Frivilligrådene også selv reflekteret over deres situation og den proces, de har været igennem, og derfor afsluttes dette kapitel med en række anbefalinger fra de fire frivilligråd til hhv. kommuner og (kommende) kolleger i andre frivilligråd.

Afsnittet er opdelt efter kommune, fordi hver anbefaling er tæt forbundet med kommunens særlige historik og oplevelser, men måske passer nogle af anbefalingerne alligevel til jer?

6.5.1 Fra Syddjurs

Til foreningerne:

- Hav en samlet stemme, vær enige om jeres mål, før I går til kommunen.
- Husk baglandet, ellers bliver arbejdet kun for rådets egen skyld.
- Stil krav og fordel roller og kompetencer præcist.

Til kommunerne:

- Vær ligeledes klare i mælet og anerkend rådets arbejde og kompetencer.
- Det kan være en god ide, at frivilligrådet ligger under et andet kommunalt område end det sociale f.eks. under Plan, udvikling og kultur, som det er tilfældet i Syddjurs. Grunden er, at fokus på de samme brugergrupper/borgere som de frivillige sociale foreninger og arbejdspresses i socialforvaltningen kan betyde, at det frivillige arbejde opluges eller indlemmes i de kommunale opgaver. Samtidig kan det økonomiske pres på socialområdet lede til en kamp om midlerne mellem foreninger og forvaltning. Hvis frivilligrådet i stedet ligger under en anden forvaltning er der fokus på det frivillige element og foreningsidentiteten og dermed opretholdes en skelnen mellem de to sektorer.

6.5.2 Fra Odense

Til foreningerne:

- Find en ildsjæl i kommunen, der kan være med til at bære det frem, en ansat gerne med magt og beslutningskompetence i systemet.
- Få foreningerne til at gå sammen men på tværs af målgrupper og aldersgrupper.

Til kommunen:

- Inviter alle foreningerne, lyt og vær åben overfor deres ideer og behov.
- Afsæt tid til processen og det efterfølgende arbejde.
- Ansæt en person til at varetage området - én indgang til kommunen er vigtig.

6.5.3 Fra Næstved

Til foreningerne:

- Lav en samarbejdsgruppe og start op med det forberedende arbejde – også selv om I ikke kan få kommunen med fra starten.
- Saml så mange foreninger som muligt.
- Kræv en brobyggerfunktion, den er vigtig.
- Kontakt politikerne, på længere sigt skal de være med, ellers holder samarbejdet ikke.
- Kig på hvad andre kommuner laver/har lavet på området og kombiner de gode ideer, så de passer til jer.
- Accepter, at processen kræver et stykke benarbejde.
- En tværsektoriel samarbejdsgruppe er en god ide, ligesom man kan bruge og inddrage frivilligcentret.

Til kommunerne:

- Før man går i gang med selve arbejdet, bør man adskille puljer og målgrupper for derved også at afdække de vigtigste interessenter og målgrupper. Det er dem, der skal involveres i arbejdet med frivilligpolitikken og repræsentere de frivillige sociale organisationer i rådet.
- Få defineret hvad der er frivillige socialt arbejde og sørg for, at det frivillige sociale arbejde får en særlig rolle og en styrket position, som jo må være formålet med hele øvelsen.
- Indgå flerårige aftaler med foreningerne indenfor § 18, så de sikres et driftstilskud og dermed mere stabilitet og kontinuitet.

6.5.4 Fra Hjørring

Til foreningerne:

- Kontakt andre råd med erfaring, os f.eks.
- Find eller lav en oversigt over alle foreningerne, hvorved så mange som muligt er orienteret og kan deltage.
- Vær enige om målet/målene; flere midler, et frivilligprojekt eller andet?
- Find en god krise, som kan bringe organisationerne sammen, manglende udbetaling af § 18 midlerne f.eks.

Til kommunerne:

- Indkald borgerne til et orienteringsmøde.
- Lav et samarbejdsorgan, og overvej om det passer bedst til jer, at der er kommunale repræsentanter med eller ej. Organet gør det nemmere for politikerne at komme i kontakt med foreningerne
- Sørg for, at samarbejdsorganet bliver integreret i de kommunale strukturer eller arbejdsprocesser.

Med de gode råd fra frivilligrådene er der lagt op til, at man lokalt kan lade sig inspirere til at arbejde videre med det gode lokale samarbejde, men hvordan vil undersøgelsen "At følge et godt Råd" lede Frivilligrådets arbejde videre?

KAPITEL 7 FIRE VARIANTER AF DET LOKALE SAMARBEJDE

OPSAMLING AF KAPITEL 7

De fire frivilligråds forskellighed demonstrerer hvor mange muligheder, der findes for at sammensætte et frivilligråd, som passer til den enkelte lokale kontekst. I dette kapitel illustrerer vi denne diversitet som fire varianter: De kontante i Syddjurs, de inddragelsesorienterede i Odense, de systemintegrerende i Næstved og de autonome i Hjørring. I de kommende år vil Frivilligrådet fortsætte sit arbejde med det kommunale område og herunder benytte erfaringerne fra "At følge et godt Råd" til at udbygge samarbejdet med lokale råd, politikere og kommunalt ansatte på området. De fire varianter af frivilligråd vil herunder være et vigtigt bidrag til at fortsætte undersøgelsen og udviklingen af redskaberne frivilligråd og frivilligpolitikker.

En spændende indsigt, som denne undersøgelse har bidraget til, er den tydelighed hvormed hvert af de fire lokale samarbejder udkrystalliserer sig i en form for variant. Hvert samarbejde er unikt, formet af historien, ildsjælene, kommunale relationer og mangfoldigheden af lokale foreninger og sociale behov. Tilsammen tegner de et godt billede af den fleksibilitet, som redskabet 'frivil-

ligråd' tilbyder – et frivilligråd kan formes lokalt og indebærer en mangfoldighed af muligheder for at sammensætte og udvikle det lokale samarbejde. For at tydeliggøre denne indsigt, præsenteres de fire kommuners samarbejde kort og i form af fire varianter af frivilligråd i de følgende underkapitler.

7.1 DE KONTANTE – SYDDJURS

Syddjurs Frivillighedsråd har én primær rolle: At fordele § 18 midlerne og gerne skaffe flere penge til området. Herunder har en vægtig opgave været at skille ikke-relevante aktiviteter og målgrupper ud af puljen med § 18 midlerne. Det har betydet, at det frivillige sociale arbejde dels er blevet tydeligere og mere defineret og dels, selvfølgelig, at området har fået flere midler til rådighed. Rådet tager sig selvstændigt af behandlingen og indstillingen af ansøgningerne og bruger tid på at sætte sig ind i de lokale projekter og foreningers arbejde. Til gengæld forventer de også, at kommunen anerkender deres viden og arbejde ved at følge indstillingerne. Rådets kompetence er dog uformel. Selv om Rådet har andre aktiviteter på dagsorden som følge af deres særlige udviklingspulje, er det ikke her, der satses. Frivillighedsrådet i Syddjurs vil administrere pengene!

Frivillighedsrådet fungerer forholdsvis autonomt, de har ingen politikere eller embedsmænd som medlemmer og har ingen regelmæssige møder med kommunen. Dog fungerer den kommunale fritidskonsulent som sekretær for Rådet. Rådet bruger ikke frivilligpolitikken direkte til noget og har ønsket, at den blev kort og ubureaukratisk. Rådet vil i stedet og så vidt muligt arbejde på basis af praksiserfaringer og aktuelle behov og ikke efter vedtægter og nedskrevne politikker. På denne måde sikres en arbejds-gang, der er fleksibel, kan tilpasses lokale forhold og forandringer over tid, ligesom den heller ikke kan måles og vejes ud fra særlige standarder. Rådet kan måske se frem til mere aftalestyring det kommende år, hvorfor der måske skal bruges mere energi på at fastholde selvstændighed og kompetence.

Rådets historik startede interessant nok med et kommunalt initiativ baseret på et ønske om, at de frivillige sociale foreninger formede området. Af samme årsag fik de også majoriteten i processen med at udarbejde politik og retningslinjer. Rådets arbejde syntes respekteret, hvorfor de opnåede en form for økonomisk kompensation i form af en udviklingspulje, da en ansøgning til satspuljemidlerne ikke blev afsendt i tide. I Syddjurs skulle man sammenlægge fire kommuner, hvoraf de to af dem havde stærke men meget forskellige frivilligkulturer og -traditioner. En stor del af arbejdet har derfor handlet om at finde frem til en model for hvor meget ansvar og integration, der skal ligge hos hhv. frivillighedsrådet og kommunen, og her vandt den mindst "kommuneintegrerede" praksis.

7.2 DE INDDRAGELSESORIENTEREDE – ODENSE

Samarbejdsforum i Odense har ingen indflydelse på tildelingen af § 18 midlerne og de fungerer heller ikke som et organ, hvor man kan henvende sig med klager eller problemer. Forum arbejder på at finde sin funktion og sine opgaver, hvilket måske har bidraget til et svigtende engagement fra foreningsrepræsentanternes side. Medlemmerne har dog mange store visioner og ønsker om at kunne bruge deres viden og erfaring til at udøve indflydelse på socialpolitikken og på den fremtidige udvikling af det sociale område i byen. Mere konkret, vil de gerne høres i relevante sager og deltage i råd og arbejdsgrupper. Selvom Forum naturligvis ikke skal være eneste bindeled mellem kommune og foreninger, så ønsker de sig mere inddragelse i nye tiltag og projekter som f.eks. det nyeste projekt om frivilligt arbejde for ansatte. Samarbejdsforum vil være videndelere og høringsparter!

Samarbejdsforum har deltagere fra både frivilligverden, de politiske udvalg og de kommunalt ansatte – og det var de frivillige foreninger, der var mest opsatte på at få politikerne med som medlemmer. Møderne fungerer indtil videre efter en fast dagsorden og som samlingssted for gensidig information om, hvad der sker i hhv. kommune- og foreningsregi. Odenses frivilligpolitik er forholdsvis veludbygget, og eftersom den opstod før Samarbejdsforum, har foreningerne hver især taget grundig stilling til indholdet og fået ændret en del fra den oprindelige version. Politikken vægtes som et grundlag for samarbejdet, og Forum vurderer, at den sammen med interesserede direktører i kommunen har været med til at vende den politiske opmærksomhed mod området. Samarbejdsforum vil derfor også investere del energi i den nærtstående revidering af politikens indhold.

Historikken bag samarbejdet er kompliceret og indebærer, at det frivillige initiativ blev sat på hold i mange år, mens man ventede på, at mere samarbejdsvillige politikere og embedsmænd dukkede op. Efterfølgende har der været stor interesse for området og derfor håber Forum også, at de med tiden bliver mere integrerede i kommunale arrangementer og initiativer, ligesom der vil opstå mere tillid til deres funktion og arbejde fra de frivillige sociale foreningers side.

7.3 DE SYSTEMINTEGRERENDE – NÆSTVED

Frivilligrådet i Næstved bygger på en tradition for tæt og direkte samarbejde med kommunen, det er derfor også det, der er målet med det "nye" samarbejde i den sammenlagte storkommune. Af samme årsag foregår sagsbehandlingen af § 18 midlerne i en fælles arbejdsgruppe med to rådsmedlemmer og to kommunalt ansatte, og målet med det resterende arbejde er bl.a. at opbygge en struktur for regelmæssige møder mellem temagrupper i Rådet (Børn og unge f.eks.) og forvaltningen på området. Rådet høres i forskellige relevante sammenhænge, men har derudover kun nogle mere abstrakte forestillinger om andre opgaver herunder, at de kunne formidle nye ideer lokalt som f.eks. partnerskaber. Der foregår en del aktiviteter mellem især de større foreninger og kommunen, og her ser Rådet ikke sig selv som en aktør. Mere end at være aktivitetsskabende, skal de fungere som kontakt til kommunen og varetage den politiske relation. Dette til trods, er Rådet træt af kommunens langsommelighed i konkrete opgaver som f.eks. opbygningen af deres hjemmeside, bl.a. fordi de ønsker sig en større synlighed blandt foreningerne. Generelt er Frivilligrådet meget bevidst om deres rolle mellem hhv. foreningerne og kommunen, de er brobygger og bindeled!

Næstveds Frivilligråd består både af politikere, embedsmænd og frivillige. Frivilligrådets forgænger, Det Sociale Brugerråd, var initiativtager til frivilligpolitikken, men stødte i processen sammen med embedsmændenes dagsorden og måtte lægge et stædigt engagement for dagen for at få deres ideer igennem. Frivilligpolitikken opfattes i dag som værende kommunens og ikke de frivilliges, men samtidig er den også en aftale mellem de to parter, som skal overholdes, og her forstår Rådet sig som en form for paraplyorganisation eller fagforening, der repræsenterer frivilligområdet overfor kommunen.

Det formelle samarbejde mellem kommune og foreninger var meget veludviklet i Næstved før kommunesammenlægningen, men ikke i de resterende kommuner. En del af arbejdet for Rådet har derfor bestået i at integrere forskellige kulturer og nedtone forskellen mellem større og mindre byer, mellem center og periferi. Rådet befinder sig som en tredje aktør på området, hvor et stærkt frivilligcenter og en solid frivilligkoordinatorfunktion udgør de resterende samarbejdsparter.

7.4 DE AUTONOME – HJØRRING

De Frivilliges Samvirke i Hjørring indgår ikke i fordelingen af § 18 midlerne, men til gengæld står de til rådighed for foreningerne, hvis disse har klager over afgørelser, eller hvis de generelt har problemer, der trænger sig på. I denne rolle har Samvirket fungeret som den samlende stemme for foreninger med samme problematik og har opnået lydhørhed såvel som, at problemerne blev taget op i kommunen. Af samme årsag er det vigtigt, at Samvirket og dets rolle er kendt ude blandt foreningerne, og her lider Samvirket under manglende synlighed. Tidligere har man forsøgt sig med en række fællesaktiviteter, men hver gang har problemet været det samme: De frivillige møder ikke op. Samvirket vurderer, at det er et ressourcspørgsmål og mener, at de fleste kun kan overskue at engagere sig i egne foreninger. Samvirket satser på at komme til at fungere som klageorgan og paraplyorganisation!

Der deltager hverken politikere eller embedsmænd i Samvirket og det er med vilje for at adskille de to parter. Om nødvendigt kan Samvirket bruge sit store bagland til at lægge politisk pres, og derfor er det vigtigt, at der er rene linjer mellem kommune og Samvirke. Frivilligpolitikken blev til i en arbejdsgruppe, der kun omfattede foreningsrepræsentanter – og det på opfordring af kommunen. Frivilligpolitikken er skrevet med henblik på at sikre frivilligområdets økonomiske ressourcer og selvstændighed, men indebar også en del internt integrationsarbejde, fordi mange forskellige lokale traditioner for samarbejde skulle forenes. Frivilligpolitikken står for at skulle revideres, og denne gang har embedsmændene på området egenhændigt revideret frivilligpolitikken og sendt den i høring hos foreningerne, altså den omvendte procedure, og til Samvirkets tilfredshed.

Historikken i Hjørring forekommer at være foregået uden de store problematikker og har støttet sig til de mest veludbyggede modeller blandt de sammenlagte kommuner. Dog har foreningslivet i de forskellige kommuner haft meget forskellige interesser i og forventninger til samarbejdet. Problematikken om center-periferi er også aktuel i Hjørring, og selv om der er tiltag fra frivilligcentrets side til at nå ud til yderkanterne af kommunen, har Samvirket en opgave i at få arbejdet deres organ sammen til at tænke i vi og ikke i et os og dem.

7.5 VIDERE MED VARIANTERNE

Frivilligrådets fokus vil i de kommende år (2008 – 2011) fokusere sin indsats mod at:

- Øge antallet af samarbejdsorganer således, at alle kommuner f.eks. har et frivilligråd.
- Involvere kommunalpolitikere yderligere i det frivillige sociale arbejde.
- Sætte fokus på et tværgående samarbejde, som også omfatter skoler, idræt og lokalt erhvervsliv med det formål at styrke sammenhængskraften i lokalmiljøerne.

I denne sammenhæng rummer de fire varianter en oplagt mulighed for at arbejde praktisk og kvalitativt videre med udformningen og betydningen af frivilligråd og lokale samarbejder. Varianterne kan bruges til at vise, hvordan frivillige foreninger kan øge deres indflydelse på forvaltningen af § 18 midlerne og dermed øge presset på udbetalingerne fra lokalt hold. Varianterne kan inspirere andre til at opbygge og sammensætte et råd, som passer til netop deres behov, og dermed kan nye samarbejdsorganer komme under etablering. Varianterne kan bruges i diskussionen af græn-

serne for den kommunale involvering eller integration og til at skabe politisk opmærksomhed på området. Endelig kan varianterne pege på ansatser til at forankre bredere tiltag i frivilligverden, som også byder andre lokale interessenter op til samarbejde.

Frivilligrådet vil bruge de høstede erfaringer fra "At følge et godt Råd" til at udbygge samarbejdet med lokale råd, politikere og kommunalt ansatte på området og vha. varianterne undersøge og uddybe redskaberne frivilligråd og frivilligpolitikker. Hvilke muligheder har rådene for at påtage sig opgaver, for at indgå i direkte samarbejder med forvaltningerne, for at give input til politikker, deltage i projekter og samle foreningernes viden og ønsker? Hvordan kan frivilligpolitikkerne blive fælles eje, blive mere brugbare eller opnå en anden status end den aktuelle? Mulighederne for aktiviteter er mange, men fælles for dem alle vil være et fokus på videndeling og gensidig læring mellem lokale deltagere for med alt tydelighed har denne case-undersøgelse vist, at der ligger masser af gode råd i de gode Råd.

BILAG 1 - INTERVIEWGUIDE

Projekt: Til rapporten 'At følge et godt råd'

Aktivitet: Semistrukturerede fokusgruppeinterviews med arbejdsgrupperne bag formuleringen af de kommunale frivilligpolitikker i forhold til produktion af case-materiale, efterår 2008.

Overordnede temaer:

- Proces
- Frivilligpolitik
- Samarbejde

Forslag til spørgsmål:

Baggrund:

- Hvem tog initiativ til, at der skulle formuleres en frivilligpolitik?
- Blev der oprettet et frivilligråd i forlængelse af frivilligpolitikken, eller eksisterede det allerede?
- Hvem har været med til at formulere frivilligpolitikken?
- Hvordan blev I kontaktet af kommunen/hvordan kontaktede I kommunen?
- Hvordan blev arbejdet organiseret (arbejdsgruppe, temamøde, hvem koordinerede osv.)?
- Hvilke fordele og ulemper var der ved konstellationen af arbejdsgruppen bag formuleringen af frivilligpolitikken (kompetencemangler, resourcefordele, mange forskellige vinkler, foreneringerne alene styrkede samarbejdet osv.)?

Proces (omkring politik-formuleringen og oprettelsen af et frivilligråd):

- Hvilke opgaver og kompetencer tog I/blev I tildelt i processen med at formulere frivilligpolitikken (formulere/komme med oplæg/hørings-

part/pingpong/ind sent eller tidligt i processen)?

- Svarede jeres opgaver og roller til egne ønsker og forventninger?
- Var processen gennemskuelig (hvor man skulle hen, delmål, opgave- og ansvarsfordeling)?
- Hvordan vil I beskrive samarbejdet mellem deltagerne i processen (internt i gruppen/eksternt med kommunen)?
- Har processen ledt frem til nogle klare strukturer eller rammer for samarbejdet - hvilke?

Frivilligpolitik:

- Hvad har frivilligpolitikken betydet indtil nu (tilfredsstillende/andre ønsker/noget der ikke kom med)? (Hvad kan frivilligpolitikken bruges til, får den f.eks. klarlagt nogle strukturer i samarbejdet? Er der handleplaner indskrevet i politikken? Er der en klar rolle- og ansvarsfordeling indskrevet i politikken?)
- Hvad vil I fremhæve som hhv. særligt godt og særligt problematisk i frivilligpolitikken?
- Har frivilligpolitikken ændret noget i det frivillige sociale arbejde i kommunen?
- Har frivilligpolitikken haft indflydelse på oprettelsen af et frivilligråd eller omvendt?

Samarbejde:

- Hvilke overordnede mål har jeres samarbejde med kommunen?
- Ligger målene i forlængelse af frivilligpolitikken (eller i handleplaner, uformelt aftalt e.l.)?

- Er det klart, hvor ansvaret for de videre aktiviteter ligger – hos hhv. kommuner og foreninger?
- Er der blevet afholdt/afviklet aktiviteter i samarbejdet allerede? Hvem tog initiativet?
- Har aktiviteterne været udløbere af frivilligpolitikken?
- Findes der tiltag til at evaluere og evt. ændre politikken
- Hvad tænker i om det fremtidige frivillige sociale arbejde i kommunen – hvordan vil det forme sig?

Videndeling:

- Hvilke gode råd vil I give videre til foreninger, som skal i gang med processen?
- Hvilke gode råd vil I give en kommune, som vil styrke samarbejdet med de lokale foreninger?
- Hvis I skulle beskrive et optimalt samarbejde mellem kommuner og frivillige foreninger, hvordan ville det så se ud?

BILAG 2 – SYDDJURS FRIVILLIGHEDSPOLITIK

Samarbejdet med de frivillige sociale organisationer og foreninger.

Den Sociale Servicelov, § 18, fastslår, at kommunerne skal samarbejde med organisationer og foreninger, der udfører frivilligt socialt arbejde.

I Syddjurs Kommune fastlægges rammerne for dette samarbejde i kommunens frivillighedspolitik, og den praktiske udmøntning sker primært gennem et Frivillighedsnetværk og et Frivillighedsråd. Den nærmere retningslinier findes i Samarbejdsaftalen mellem Syddjurs Kommune og de frivillige organisationer og foreninger, som er godkendt af Udvalget for Plan, Udvikling og Kultur.

Det frivillige sociale arbejde

Frivilligt socialt arbejde er en samlet betegnelse for, hvad en frivillig organisation, forening, gruppe eller enkeltpersoner udfører af aktiviteter inden for social- og sundhedsområdet.

- Frivilligt arbejde betyder en indsats i en frivillig organisation, forening eller gruppe, hvor enkeltpersoner kan være lønnede.
- Socialt arbejde betyder, at det man laver, skal være til gavn for andre. Arbejdet skal bidrage til forebyggelse, løsning eller lindring af sociale eller sundhedsmæssige problemer i bred forstand.

Holdninger og værdier

De frivilliges styrke er, at de med udgangspunkt i deres livserfaringer og engagement kan være med til at støtte mennesker, der har brug for hjælp og støtte.

Syddjurs Kommune finder det værdifuldt, at borgere tager medansvar for løsning af opgaver inden for social- og sundhedsområdet.

Syddjurs Kommune ønsker at styrke og synliggøre det frivillige sociale arbejde. Derfor støtter

og medvirker kommunen aktivt til inspiration og dialog med de frivillige.

De frivillige kan ikke pålægges opgaver af kommunen. De vælger og prioriterer selv deres indsats.

Frivillighedspolitikens mål

Målet for samarbejdet er:

- at skabe bedre vilkår for det sociale arbejde
- at sikre en åben og fordomsfri dialog i samarbejdet mellem kommunen og de borgere, der udfører frivilligt socialt arbejde
- at skabe en gensidig respekt mellem de professionelle faglighed og de frivilliges personlige engagement

Syddjurs Kommunes støtte til det frivillige sociale arbejde

Syddjurs Kommune yder støtte til det frivillige sociale arbejde i form

af:

- Økonomisk støtte
- Gratis udlån af kommunale lokaler
- Støtte til frivilligcenter i Syddjurs Kommune, hvis et sådant oprettes

Efter indstilling fra Frivillighedsrådet tildeler Syddjurs Kommune støtte til det frivillige sociale arbejde.

Det er ikke fastsat i Serviceloven, hvor stort et beløb, den enkelte kommune skal afsætte til støtte til frivilligt socialt arbejde. Det er dog en forudsætning for den kompensation, som kommunerne modtager fra staten (bloktilskuddet), at tilskuddet samlet set går til det frivillige sociale arbejde (jfr. Socialministeriets vejledning nr. 7 til Serviceloven

om kvalitet, tilsyn og tilskud til frivillige organisationer m.v.)

I Syddjurs Kommune tilstræbes, at der på de årlige

budgetter som minimum afsættes statens puljemidler fra § 18 til det frivillige sociale arbejde, og at eventuelle overskydende beløb overføres til det efterfølgende år.

Frivillighedspolitikken er udarbejdet i fællesskab mellem kommunen og Frivillighedsrådet medio 2007, og tages op til revision senest i 2009.

09-11-2007
Sagsid 07/19254
Kontaktperson
Birgitte B. Thomsen
Tlf. 8753 5065
bbt@syddjurs.dk

Kontor:
Adm. Bygning Ebeltoft
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Postadresse:
Syddjurs Kommune
Plan, udvikling og kultur
Hovedgaden 77
8410 Rønde
Tlf. 87 53 53 70
syddjurs@syddjurs.dk
www.syddjurs.dk

BILAG 3 – ODENSE FRIVILLIGHEDSPOLITIK

FRIVILLIGHEDSPOLITIK FOR DET FRIVILLIGE SOCIALE ARBEJDE

Formål og mål

Odense Byråd ønsker med formuleringen af en overordnet og fælles frivillighedspolitik at styrke, synliggøre, forbedre samt koordinere samarbejdet mellem kommunen og de frivillige sociale organisationer og foreninger i byen. Endvidere ønskes vilkårene for det frivillige sociale arbejde forbedret.

Frivillighedspolitikken for det frivillige sociale arbejde angiver de overordnede rammer samt peger på de målgrupper og indsatsområder, der ønskes styrket og udviklet i fremtiden. Samarbejdet bygger på et ligeværdigt samarbejde mellem kommune og foreninger. Der vil efter tiltrædelsen af politikken blive udarbejdet handleplaner og iværksat en række indsatser med henblik på en konkret omsætning af politikken.

Politikken træder i kraft 1/1 2007.

Frivillighedspolitikken for det frivillige sociale arbejde retter sig principielt mod alle borgere i Odense Kommune og målet er at medvirke til:

- at styrke vilkårene og mangfoldigheden i frivilligt socialt arbejde
- at styrke borgernes mulighed for at deltage i frivilligt socialt arbejde og herigennem få flere til at deltage som aktive medborgere
- at styrke gode sociale netværk og skabe rammer for etablering af nye netværk
- at udvikle gensidig forståelse på tværs af aldersgrupper, sociale skel og etnisk oprindelse
- at øge sundheden for udsatte grupper

Frivilligt socialt arbejde

Lovgrundlaget for det frivillige sociale arbejde findes i servicelovens § 115 og er et vigtigt supplement til den samlede indsats på det sociale

område. Et stærkt frivilligt organisationsliv kan være med til at forebygge en række problemstillinger som ensomhed, sygdom og marginalisering.

Det frivillige sociale arbejdes styrke viser sig bl.a. hvor der er behov for nære menneskelige relationer og i forhold til rådgivning på områder, hvor livserfaringer er vigtige. Det rummer et socialt engagement og evnen til at opbygge fællesskaber, hvilket er en stor styrke i en samfundsmæssig udvikling, der har betydet, at det sociale netværk omkring familien og den enkelte borger i et vist omfang er svækket.

Styrken i det frivillige sociale arbejde ligger også i den større ligeværdighed som kendetegner mødet mellem den frivillige og brugeren, idet mødet foregår "i øjenhøjde" - i modsætning til det offentlige, der udøver en myndighedsfunktion.

I forbindelse med den konkrete udmøntning af Byrådets vedtagne integrationspolitik er de frivillige sociale foreninger tiltænkt en væsentlig rolle i arbejdet med at skabe et aktivt medborgersamfund ligesom de frivillige sociale foreninger vil være vigtige aktører indenfor sundhedsfremme og forebyggelse.

Målgrupper

Fokus for det frivilligt sociale arbejde rettes mod de målgrupper, som den sociale sektor beskæftiger sig med, idet det dog understreges at der ikke er skarpe grænser til integrations- og sundhedsområdet. Aktiviteterne skal have et socialt sigte. Der vil i de kommende år være særlig fokus på at fremme den frivillige sociale indsats indenfor integration og sundhed.

Der kan ydes støtte til følgende målgrupper i Odense Kommune:

- børn og unge med særlige vanskeligheder eller ensomhedsproblemer

- ældre som er særligt udsatte eller ensomme
- misbrugere - både nuværende og tidligere misbrugere
- kronisk syge, handicappede og sindslidende
- ensomme, udstødte og marginaliserede grupper
- etniske minoriteter som har vanskeligt ved at blive integreret
- mennesker i akut krise
- aktiviteter med forebyggende og sundhedsfremmende sigte

Overordnede tildelingskriterier

Politikken administreres for de under 60 årige borgere af Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen og for de over 60 årige af Ældre og Handicapforvaltningen.

Med udgangspunkt i de nationale retningslinjer for frivilligt socialt arbejde

tiltrædes følgende overordnede tildelingskriterier:

- Odense Kommune vurderer om at der skal ydes økonomisk støtte til en frivillig social forening eller organisation i.h.t. § 115.
- Der fastsættes 2 årlige ansøgningsfrister, hvor § 115-midlerne fordeles.
- For at sikre midler til nye initiativer eller indsatsområder afsættes 10% af den afsatte økonomiske ramme til udvikling. Udviklingsmidlerne an fordeles ud over de 2 årlige ansøgningsrunder.
- Der gives ikke støtte til enkeltpersoner.
- Der gives ikke støtte til foreninger, der har en formue større end hvad der må anses for nødvendigt til almindelig drift.
- Det forventes at foreninger også søger andre finansieringskilder.
- Vurderingen sker på baggrund af en skriftlig ansøgning. Ansøgeren kan vælge at benytte et fortrykt ansøgningsskema, men det er ikke et krav.
- Aktiviteten skal have et konkret formål og primært udføres af frivillige
- Aktiviteten skal være lokalt forankret og primært være målrettet borgere i Odense Kommune
- Ved overtagelsen af amtets § 115-midler fra 1/1 2007 kan det blive aktuelt at støtte aktiviteter, der går på tværs af kommuner. Dog bør hovedparten af brugerne komme fra Odense Kommune.
- Den økonomiske støtte ydes til formål, der skaber de fysiske rammer om den frivillige ind-

sats, men kan også ydes til at lønne personale, der organiserer og koordinerer indsatsen

- Der kan ydes økonomisk støtte til en frivillig forening i en opstartsfasen
- Krav til regnskab tilpasses foreningens kapacitet. Dog må foreningen kunne sandsynliggøre at støtten er brugt til det bevilgede formål.
- Ved bevillinger under 100.000 kr. stilles krav om påtegning af regnskabet af en valgt revisor. Ved bevillinger over 100.000 kr. stilles krav om påtegning af statsautoriseret eller registreret revisor.
- Afslag gives skriftligt og skal indeholde en begrundelse.
- Kommunens afgørelser på § 115-området kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ved den konkrete udmøntning af politikken vil der blive udarbejdet ansøgningsprocedurer. Socialudvalget og Ældre- og Handicapforvaltningen er af Byrådet bemyndiget til at fastsætte nye tildelingskriterier samt ny kompetenceplan for henholdsvis under og over 60-årige borgere.

Socialudvalget beslutter én gang årligt, hvilke centrale frivillige sociale foreninger og organisationer, der kan tildeles løbende bevillinger til basis driftudgifter. Foreningerne skal dog fortsat indgive ansøgning i forbindelse med udvidelse af aktiviteter eller andre udviklingstiltag, som ligger ud over de løbende driftudgifter.

Omsætning af politikken

I den konkrete omsætning af frivillighedspolitikken kan nedenstående elementer være relevante, idet nogle af elementerne allerede eksisterer, men kan udbygges.

• Information, herunder en hjemmeside for det frivillige sociale arbejde

- udvikling af en forbedret hjemmeside, hvor foreningerne elektronisk kan finde oplysninger om det frivillige sociale arbejde. Hjemmesiden kan indeholde:
 - social vejviser med oversigt over alle frivillige sociale foreninger i kommunen
 - links til foreningernes egne hjemmesider
 - adgang til fortrykt ansøgningsskema
 - vejledning om ansøgningsprocedurer og tildelingskriterier
 - kontakt til frivillighedskoordinator

- **PR og kommunikation** - forbedring af eksisterende kommunikation samt nye initiativer, der understøtter synligheden af det frivillige sociale arbejde, bør igangsættes.
- **En entydig indgang** - udpegning af en kommunal frivilligheds koordinator, som placeres i Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, Socialcentret. Frivilligheds koordinatoren skal - på tværs af forvaltningerne - udgøre en entydig indgang til kommunen, dog bortset fra ældreområdet, der fortsat serviceres fra Ældre- og Handicapforvaltningen.
- **Frivillighedens Dag** - afholdelse af en årlig temadag, hvor repræsentanter for de frivillige sociale organisationer mødes med politikere og kommunale medarbejdere. Formålet er dels at forbedre kendskabet til hinanden og dels at synliggøre og påskønne de frivilliges arbejde.
- **Frivillighedscenter** - hvis formål er at synliggøre, støtte og inspirere til frivilligt socialt arbejde i samarbejde med lokale foreninger, kommunen og erhvervslivet. Netværkskontakten

fungerer som frivillighedscenter, men mulighederne for yderligere at understøtte frivillighedscentret bør undersøges.

- **Partnerskabsaftaler** - etablering af samarbejde om konkrete initiativer f.eks. en særlig social indsats rettet mod bestemte målgrupper eller en socialt forebyggende indsats. Disse samarbejdsaftaler kan enten være mundtlige eller i form af en egentlig skriftlig partnerskabsaftale.
- **Årlig redegørelse**
 En gang årligt skal udarbejdes en redegørelse til Socialministeriet over Odense Kommunes anvendelse af midlerne til frivilligt socialt arbejde. Denne redegørelse udbygges og tilrettes, så den også kan anvendes som en årlig status til de politiske udvalg over den frivillige sociale indsats i Odense Kommune.

Hvert andet år udarbejdes en samlet status til Odense Byråd, herunder vurdering af behov for justering af politikken. Første gang i april kvartal 2009.

BILAG 4 – NÆSTVED FRIVILLIGHEDSPOLITIK

FRIVILLIGHEDSPOLITIK

Næstved Byråd har i september 2007 vedtaget en frivillighedspolitik. Formålet er, at understøtte den frivillige og ulønnede indsats som ydes på social- og sundhedsområdet.

OVERORDNET FRIVILLIGHEDSPOLITIK

- Næstved Kommune vil arbejde på at fremme den frivillige sociale indsats mest muligt – økonomisk som praktisk.
- Næstved Kommune vil forpligte de sociale områders ledelser til en aktiv inddragelse af det frivillige sociale arbejde, som en naturlig del af medarbejdernes læring og kompetenceudvikling.
- Næstved Kommune ønsker, at frivillige sociale organisationer, foreninger, offentlige virksomheder og enkelt personer tager et medansvar for løsning af sociale opgaver i Næstved Kommune.
- Næstved Kommune ønsker en tæt dialog mellem de nævnte parter. I principielle spørgsmål kan dette ske gennem høringer på organisationsplan – i konkrete sager med den enkelte organisation og dennes medlemmer.

HANDLEPLAN FOR FRIVILLIGHEDSPOLITIKKEN

Næstved Kommune vil arbejde på at fremme den frivillige indsats mest muligt både økonomisk og praktisk.

Hvordan:

- Ved at medvirke til at FuturaCentrets fortsatte virke som lokalt videns, formidlings, møde-, og igangsætningscenter for frivilligt socialt arbejde
- Ved at afsætte budget til:
 1. Ydelser af enkelttilskud fra "frivillighedspuljen § 18" 2 gange årligt til frivilligt socialt arbejde.
 2. Indgå /fornyelse af aftaler med enkeltorganisationer om løsning af konkrete opgaver.

3. Afholdelse af temadage og konferencer.
4. Ved at kommunens medarbejdere anvender de frivillige sociale foreningers specialviden, hvor den er relevant i borgersager såvel som til indhentning af konkret viden.
5. Foreninger kan findes i "Vejviseren til Sociale Foreninger" eller ved søgning på intranettet.

Næstved Kommune ønsker at forpligte de sociale områders ledere og medarbejdere til en aktiv inddragelse af det frivillige og sociale arbejde og af den viden der er, til både medarbejdere og ledere.

Hvordan:

- Ledelsen skal i deres arbejde med at udvikle service, kvalitet og effektivitet lytte til de erfaringer, som de frivillige organisationer har opsamlet som bruger af de kommunale ydelser.
- Ledelsen skal gå foran i udbygningen af samarbejdet mellem sagsbehandlere og relevante frivillige sociale foreninger. Det kan ske ved afholdelse af fællesmøder, hvor der sker en gensidig orientering om foreningens og kommunens tilbud, muligheder, vilkår og begrænsninger. Det er et godt udgangspunkt til at få etableret et frugtbart samarbejde.
- Ledelsen kan inddrage de frivillige organisationer i videns tilførsel i form af repræsentanter fra de frivillige organisationer som oplægsholdere på kurser og temadage.
- Ved planer om nye tiltag, udvikling af det bestående, skal ledelserne involvere relevante foreninger så tidligt som muligt, med henblik på information, dialog, respons og kvalitetssikring.

Næstved Kommune ønsker, at frivillige organisationer, foreninger, virksomheder og enkeltpersoner tager et medansvar for løsning af sociale opgaver i Næstved Kommune.

Hvordan:

- Ved økonomisk støtte til – og samarbejde med de eksisterende foreninger, samt støtte til oprettelse af nye foreninger, der vil arbejde for formålet.
- Ved at indbyde relevante organisationer til løsning af konkrete sociale/sundhedsrettede problemer.

Næstved Kommune ønsker en tæt dialog mellem de nævnte parter indbyrdes og med kommunen. I principielle spørgsmål kan dette ske gennem høringer på organisationsplan, og i konkrete sager med den enkelte organisation og dennes medlemmer.

Hvordan:

- Ved en årlig konference med skiftende temaer, som kommunen afholder med de frivillige sociale foreninger. Konferencen planlægges og udføres i tæt samarbejde mellem den frivillige verden og kommunen. Der kan afholdes arrangementer efter behov.

- Ved en kommunal brobyggerfunktion, understøttet med repræsentation fra Omsorg – og Sundhedsforvaltningen, samt Børne- og Kulturforvaltningen.
- Ved faste samarbejds møder mellem ovenstående embedsmænd og repræsentanter fra Frivilligråd og leder af FuturaCentret.
- Ved faste møder mellem Frivilligråd, udvalgsformand og frivilligkonsulent.
- Ved aftale med FuturaCentret om udgivelse og ajourføring af en lokalvejviser over frivillige sociale foreninger.
- Ved at kommunen sender generelle og principielle spørgsmål til høring i Frivilligråd og/eller Frivilligråd selv tager sådanne spørgsmål op for kommunen.
- Ved at inddrage Frivilligråd så tidligt som muligt, når kommunen planlægger nye tiltag eller ændringer i bestående tiltag.

BILAG 5 – HJØRRING FRIVILLIGPOLITIK

1. HJØRRING KOMMUNES FRIVILLIGPOLITIK - ET TILBUD TIL DEN FRIVILLIGE VERDEN OM STØTTE OG SAMARBEJDE

Hjørring Kommune ser det frivillige sociale arbejde som et vigtigt supplement til det offentlige sociale systems egne serviceydelser og forebyggende indsats. Det frivillige arbejde og det offentlige har brug for hinanden, særligt fordi samarbejdet medvirker til at kommunen kender de indsatser, der finder sted i frivillig regi og for at sikre et godt samspil med de kommunale sociale tilbud. Derfor fremlægger Hjørring Kommunes Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalg med denne frivilligpolitik et sæt overordnede mål og prioriteringer for samarbejdet med det frivillige sociale arbejde i kommunen. Frivilligpolitikken handler om dialog, fælles projekter, Forsamlingsbygningen i Hjørring, frivillighedsformidlingen fra de øvrige dele af kommunen og om støtte i form af penge direkte til det frivillige sociale arbejde.

2. MÅLSÆTNINGER

Hjørring Kommunes overordnede målsætning for samarbejdet med det frivillige sociale arbejde er, at det sker med respekt for det frivillige arbejdes egenart og styrke, og hvor det anerkendes, at de frivillige organisationer har ret til selv at vælge og prioritere deres opgaver. Grundlæggende har de frivillige organisationer og Hjørring Kommune meget forskellige forudsætninger og indfaldsvinkler til det sociale arbejde, idet kommunen har det fulde myndighedsansvar, og de frivillige organisationers indsats hviler på en frivillig basis som er væsentlig og et vigtigt supplement til den offentlige indsats.

Målsætninger for samarbejdet:

- At skabe et frugtbart samarbejde mellem Hjørring Kommune og de frivillige sociale organisationer.
- At samarbejdet baseres på tillid og gensidig respekt for hinandens opgaver og roller.

- At viden og erfaring udveksles parterne imellem.
- At sikre en bred vifte af tilbud til de socialt udsatte grupper.

Målsætninger med samarbejdet:

At samarbejdet er med til at skabe vilkår og forhold, der kan styrke den samlede indsats for *de mest sårbare grupper* i lokalsamfundet. Denne gruppe er karakteriseret ved at være mennesker, som på én gang er ramt af mere end ét af følgende forhold:

- Eksistentielle livskriser.
- Psykisk eller fysisk sygdom.
- Hjemløshed.
- Manglende eller dårlige kontakter til andre mennesker.
- Fattigdom.
- Misbrug af alkohol eller narkotika.

Jo flere af disse forhold, der præger et menneskes tilværelse jo mere sårbar vil vedkommende være. Målsætningerne søges realiseret gennem Hjørring Kommunes samarbejde med det frivillige arbejde ved at bidrage og medvirke til:

- At inddrage borgerne i løsningen af sociale problemer.
- At skabe bedre kontakt mellem mennesker.
- At skabe bedre sammenhæng i det sociale arbejde som helhed.
- At sikre en åben og demokratisk dialog mellem det frivillige sociale arbejde og Hjørring Kommune.
- At skabe gensidig respekt mellem det offentlige med dets professionelle faglighed på den ene side og det frivillige arbejde med dets personlige engagement på den anden.
- At forebygge, at grupper eller enkeltpersoner ender i en af de ovenfor nævnte kategorier.

3. FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE - HVAD ER DET?

Frivilligt socialt arbejde kan være mange forskel-

lige ting. I forbindelse med tildeling af støtte m.v. er der ret præcise afgrænsninger af, hvad der menes med *frivilligt, socialt, frivillig organisation eller forening og frivilligt socialt arbejde*.

Frivilligt:

At arbejdet er *frivilligt* betyder:

- Indsatsen udføres uden fysisk, retlig eller økonomisk tvang. Personer, som arbejder i en frivillig organisation som led i aktivering eller lignende ansættelsesforhold, er således ikke frivillige.
- Indsatsen er ikke-lønnet.
- Indsatsen udføres over for andre end familie og slægt og skal være til gavn for andre end én selv og ens familie.
- Indsatsen er af formel karakter, det vil sige, at aktiviteten skal foregå inden for rammerne af en organisation, forening, eller anden form for organisering, projekt, m.v. eller som aftalt frivilligt arbejde.

Socialt:

At arbejdet er *socialt* betyder:

- At aktiviteten retter sig mod de målgrupper, som den sociale sektor beskæftiger sig med, det vil sige udsatte børn og ung, ældre, personer med et handicap, udsatte eller vanskeligt stillede grupper samt aktiviteter inden for det sundhedsmæssige område.

Frivillig organisation eller forening:

At det er en *frivillig organisation eller forening* betyder:

- Den er frivilligt grundlagt, og organisationen skal kunne beslutte at nedlægge sig selv.
- Dens primære formål er ikke at skabe overskud (organisationen skal være "nonprofit"), og et eventuelt overskud må ikke udloddes til "ejerne", f.eks. foreningens medlemmer, men skal investeres i opfyldelse af organisationens mål.
- Den frivillige indsats er en betydningsfuld del af organisationens grundlag. Mindstekravet er, at bestyrelsen yder en ulønnet, frivillig indsats.
- Der er frivilligt medlemskab.

Frivilligt socialt arbejde:

Frivilligt socialt arbejde er en samlet betegnelse for frivillig indsats, frivillig organisation og for

de aktiviteter, som frivillige organisationer driver, hvad enten det sker med frivillig arbejdskraft eller med lønnet arbejdskraft, og som foregår inden for det sociale område. Det er vigtigt at understrege, at frivilligt arbejde *ikke* behøver at være både frivillig indsats og samtidig foregå inden for en frivillig organisation, for at kunne opnå støtte i Hjørring Kommune. Frivilligt socialt arbejde kan være både

- Lønnet arbejde inden for frivillige sociale organisationer.
- En ulønnet frivillig social indsats uden for frivillige organisationer (f.eks. inden for rammerne af en boligforening, en idrætsforening, en offentlig institution eller blot en uformel kreds af aktive).

4. § 18 - PULJEN OG ANDRE FORMER FOR ØKONOMISK STØTTE AF

frivilligt socialt arbejde

§ 18 i Lov om social service pålægger kommunerne at støtte frivilligt socialt arbejde. Hjørring Kommune ønsker at leve op til denne forpligtelse gennem blandt andet en pulje til støtte af frivilligt socialt arbejde. For at søge om støtte, er der en række krav, der skal overholdes.

Formelle krav

Sundheds-, Ældre- og Handicapforvaltningen fastsætter de nærmere krav til ansøgningernes form, til regnskabsaflæggelse og til afrapportering blandt andet i henhold til Socialministeriets anbefalinger og krav. Der kan ansøges ved indsendelse af et særligt skema, som fås ved henvendelse til Sundheds-, Ældre- og Handicapforvaltningen eller i Forsamlingsbygningen. Der kan søges om støtte til:

1. Driftsudgifter
2. Projekter

1. Driftstilskud til foreninger m.v.

Et driftstilskud er støtte til eksisterende foreningers udgifter til at drive foreningens aktiviteter. Hvis der søges om driftstilskud til en frivillig organisation eller forening, skal det oplyses, hvor mange medlemmer/aktive, der er bosat i Hjørring Kommune. Støtten gives ud fra en vurdering af, i hvor høj grad organisationens eller foreningens aktiviteter bidrager til opfyldelse af de målsætninger, der er fastlagt i Hjørring Kommunes frivillighedspolitik. Det er derfor vigtigt, at det

sociale formål med aktiviteterne er tilstrækkeligt og udfyldende beskrevet i ansøgningen, samt at der er redegjort for, hvordan foreningen vil leve op til Hjørring Kommunes tildelingskriterier.

2. Tilskud til projekter

Tilskud til projekter er typisk støtte til engangsarrangementer eller opstart af foreninger. I forbindelse med konkrete projekter, kan der ydes støtte til mindre formelt organiserede ansøgere, f.eks. græsrodsorganiseringer og selvhjælpsgrupper, og der kan ydes støtte til socialt arbejde indenfor organisationer, der ikke har socialt arbejde som hovedformål, f.eks. idrætsforeninger eller boligforeninger. Flere foreninger kan gå sammen om at søge til en aktivitet eller et projekt. I ganske særlige tilfælde, kan der også ydes støtte til enkeltpersoners projekter. Ansøgerne skal som minimum opfylde et af følgende tre stedkriterier:

- Ansøgeren har hjemsted/adresse i Hjørring Kommune.
- Aktiviteterne finder sted i Hjørring Kommune.
- Deltagerne/modtagerne er borgere i Hjørring Kommune.

Støtten gives ud fra en vurdering af, i hvor høj grad projektets aktiviteter bidrager til opfyldelse af de målsætninger, der er fastlagt i Hjørring Kommunes frivillighedspolitik. Det er derfor vigtigt, at det sociale formål med projektet er tilstrækkeligt og udfyldende beskrevet i ansøgningen, samt at der er redegjort for, hvordan projektet vil leve op til Hjørring Kommunes tildelingskriterier.

Eksempler på formål som kan støttes

Blandt de formål som kan få støtte, enten i form af tilskud til enkeltprojekter eller driftsstøtte, kan nævnes:

- Initiativer for syge eller ensomme.
- Telefonkæder.
- Rådgivninger.
- Besøgsvennetjenester.
- Støtte- og kontaktpersoner på frivillig basis.
- Ledsageordninger på frivillig basis.
- Sociale caféer, være- og kontaktsteder.
- Forskellige former for aflastningstjenester for pårørende.
- Krisecentre.
- Opsøgende arbejde i belastede miljøer.
- Integration af socialt sårbare børn, unge og voksne i f.eks. idræt eller kulturelt arbejde.

- Opstart af nye frivillige sociale organisationer. Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalget kan forud for en ansøgningsrunde vælge at prioritere særlige målgrupper og arbejdsformer. Ansøgere til § 18-puljen kan altid kontakte Sundheds-, Ældre- og Handicapforvaltningen eller Forsamlingsbygningen for nærmere information og hjælp til udformning af ansøgninger.

Andre former for støtte

Udover den generelle ordning med tilskud fra § 18-puljen kan Hjørring Kommune i særlige tilfælde på anden vis støtte frivillige sociale organisationer, der løfter specielle sociale opgaver.

Ansøgningsfrister mv.

Ansøgninger på mere end 10.000 kr.

Ansøgningsfristen for driftstilskud og tilskud til projekter på mere end 10.000 kr. er den 15. oktober (for det kommende år) og 15. april (for det indeværende år). Disse ansøgninger behandles af Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalget.

Ansøgninger på 10.000 kr. og derunder.

Ansøgning om driftstilskud eller tilskud til projekter på 10.000 kr. eller derunder, kan indsendes hele året. Disse mindre ansøgninger behandles, under ansvar overfor Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalget, af Sundheds-, Ældre- og Handicapforvaltningen.

5. FORSAMLINGSBYGNINGEN I HJØRRING

Forsamlingsbygningen er den centrale serviceinstitution overfor den frivillige verden. Stedet skal bidrage til opfyldelse af frivilligpolitikens målsætninger gennem:

- At formidle frivilligt arbejde - finde den rette person til den rette opgave.
- At vejlede, koordinere og støtte arbejdet i de frivillige organisationer (sker blandt andet ved at fungere som sekretariat for samarbejdsorganisationen "De Frivilliges Samvirke" og ved at administrere frivilligpuljen).
- At stille lokaler og andre faciliteter til rådighed - eller hjælpe med at finde dem ude i byen.

Forsamlingsbygningen ledes af en bestyrelse med repræsentanter for alle dele af det frivillige arbejde for ældre og socialt sårbare grupper.

Frivilligformidling udbygges

Der arbejdes i Hjørring Kommune på at få frivil-

ligformidlingen udbygget til lokalområderne i Hjørring Kommune således, at der også vil være frivilligformidling i Hirtshals, Vrå og i Sindal.

6. DIALOG

Det er vigtigt for Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalget, at der løbende er dialog og kontakt til de frivillige sociale foreninger og organisationer. En gang om året afholdes et dialogmøde med deltagelse af repræsentanter fra Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalget, Sundheds-, Ældre- og Handicapforvaltningen, Forsamlingsbygningen, de frivillige organisationer og andre borgere med interesse for området. Dialogmøderne skal blandt andet debattere målsætninger for § 18-puljen, driften af Forsamlingsbygningen og det generelle samarbejde mellem parterne. Debatten på dialogmødet kan indgå i Sundheds-, Ældre- og Handicapudvalgets prioriteringer ved fordelingen

af penge fra § 18-puljen. Ved siden af dialogmøderne opfatter Hjørring Kommune også kontakten til De Frivilliges Samvirke som et vigtigt element i sin løbende dialog med den frivillige verden.

De Frivilliges Samvirke

De Frivilliges Samvirke er en sammenslutning bestående af størstedelen af de frivillige sociale foreninger og organisationer i Hjørring Kommune. Sammenslutningens hovedformål er:

- At være i dialog med offentlige instanser om samarbejde og frivilligpolitik.
- At drøfte det frivillige sociale arbejdes placering i lokalsamfundet.
- At iværksætte aktiviteter på tværs af foreningerne og organisationerne.

Senest revideret 12. december 2007

